

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ - TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Zhodnocení reprodukce majetku vybrané skupiny obcí

Evaluation of the Property Reproduction of the Selected Group of Municipalities

Student:	Bc. Naděžda Šustková
Vedoucí diplomové práce:	doc. Ing. Petr Tománek, CSc.

Ostrava 2019

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student:

Bc. Naděžda Šustková

Studijní program:

N6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor:

6202T055 Veřejná ekonomika a správa

Téma:

Zhodnocení reprodukce majetku vybrané skupiny obcí
Evaluation of the Property Reproduction of the Selected Group of Municipalities

Jazyk vypracování:

čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Pravidla hospodaření a nakládání s majetkem obcí
3. Analýza hospodaření a majetku vybrané skupiny obcí
4. Zhodnocení reprodukce majetku vybrané skupiny obcí
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2015. 288 s. ISBN 978-80-247-5922-7.

LOŠŤÁK Milan a Pavel PRUDKÝ. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi 2014*. Praha: Anag, 2014. 328 s. ISBN 978-80-7263-866-6.

ROSEN, Harvey S. and Ted GAYER. *Public finance*. 9th ed. New York: McGraw-Hill Higher Education, 2010. 595 p. ISBN 978-0-07-126788-5.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Petr Tománek, CSc.**

Datum zadání: 23.11.2018

Datum odevzdání: 26.04.2019

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně a také jsem uvedla všechnu použitou literaturu a jiné zdroje informací.

V Ostravě dne 26. 4. 2019

Bc. Naděžda Šustková

Na tomto místě bych chtěla velice poděkovat vedoucímu diplomové práce Doc. Ing. Petru Tománkovi, CSc. za jeho odborné vedení, metodickou pomoc a velice vstřícný přístup.

OBSAH

1	ÚVOD	7
2	PRAVIDLA HOSPODAŘENÍ A NAKLÁDÁNÍ S MAJETKEM OBCÍ.....	9
2.1	Vymezení pojmů majetek obce	9
2.1.1	Majetek obce a jeho možné třídění	10
2.1.2	Oceňování majetku	12
2.1.3	Evidence majetku	13
2.1.4	Opotřebení majetku a jeho reprodukce	13
2.2	Pravidla hospodaření s obecním majetkem	19
2.3	Rozpočet obce a rozpočtový proces	21
2.3.1	Proces tvorby rozpočtu obce	22
2.3.2	Příjmy a výdaje běžného rozpočtu obce	23
2.3.3	Příjmy a výdaje kapitálového rozpočtu obce	28
3	ANALÝZA HOSPODAŘENÍ A MAJETKU VYBRANÉ SKUPINY OBCÍ	32
3.1	Charakteristika vybrané skupiny obcí	32
3.2	Hospodaření vybrané skupiny obcí	34
3.2.1	Příjmy daňové	35
3.2.2	Příjmy nedaňové	36
3.2.3	Kapitálové příjmy	37
3.2.4	Přijaté transfery	38
3.2.5	Běžné výdaje	39
3.2.6	Kapitálové výdaje	40
3.2.7	Financování	41
3.3	Hospodaření s majetkem	41
3.3.1	Celková aktiva	43
3.3.2	Dlouhodobý hmotný majetek	44
4	ZHODNOCENÍ REPRODUKCE MAJETKU VYBRANÉ SKUPINY OBCÍ.....	46
4.1	Odpisy majetku	46
4.2	Provozní přebytek	51
4.3	Kapitálové transfery	54
4.4	Zhodnocení dlouhodobého majetku	56
5	ZÁVĚR	60
	Seznam použité literatury a internetových zdrojů	63
	Seznam zkratk	65

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce.....	66
Seznam příloh.....	67

1 ÚVOD

Sídelní struktura České republiky je historicky dána, její současná skladba je po změnách opět charakteristická vysokým počtem malých obcí. Tyto obce reprezentují základ územní samosprávy a jejich postavení se stává stále významnější, disponují právní subjektivitou, vlastní majetek a hospodaří podle svého rozpočtu. Jednou ze základních činností obce, kterou vykonává v oblasti samostatné působnosti, je hospodaření s majetkem obce. K tomu, aby obce mohly efektivně hospodařit s majetkem, je zapotřebí dostatečné množství finančních prostředků. A právě zajišťování dostačujícího množství peněžních prostředků je jedním z nejvýznamnějších problémů, kterými se územně samosprávné celky musejí potýkat.

Hodnota majetku v čase klesá, opotřebovává se, a to technicky i morálně, proto je nezbytné jeho obnovování. Opotřebením majetku způsobuje pokles tržní ceny, která ne vždy odpovídala ceně uvedené v účetní evidenci. Toto se změnilo, když vstoupil v platnost zákon č. 304/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a některé zákony, který nařizuje ve spojitosti s opotřebením majetku tvorbu účetních odpisů pro územně samosprávné celky. Odpisy jsou peněžní částky, kterými je vyčíslené opotřebení dlouhodobého majetku za určité období přenesené do nákladů, a také ponížení účetní hodnoty dlouhodobého majetku. Zařazení ročních účetních odpisů do nákladů také ovlivní výsledek hospodaření následných let.

Tématem diplomové práce je zhodnocení reprodukce majetku vybrané skupiny obcí. Jedná se o obce nacházející se na území České republiky s počtem od 160 do 200 obyvatel a katastrální výměrou od 300 do 400 hektarů, tato skupina čítá 64 obcí. Skupina s tak nízkou hustotou obyvatel a tak malou rozlohou byla vybrána z důvodu zájmu autora, jak tyto obce hospodaří a rovněž jaká je schopnost těchto malých obcí zajistit financování investičních výdajů z vlastních zdrojů.

Diplomová práce je členěna do pěti kapitol. První kapitolou je úvod, ve kterém je obsažen význam tématu, formulace cíle, hypotézy a také jednotlivé metody k jejich dosažení.

Druhá kapitola je věnována teoretické části, je v ní charakterizována teorie potřebná pro pochopení a vypracování vlastní práce. Zabývá se vymezením pojmu majetek, nabytí majetku, oceňování, evidence, dále je zde věnována pozornost pravidlům hospodaření s obecním majetkem. V závěru druhé kapitoly je věnována pozornost základnímu finančnímu plánu hospodaření územně samosprávných celků – rozpočtu obce jednak z hlediska běžného rozpočtu, tak i rozpočtu kapitálového.

Ve třetí kapitole diplomové práce je vlastní zpracování, které se zabývá hospodařením vybrané skupiny obcí v období let 2010 až 2017. Úvodem této kapitoly je zpracována stručná charakteristika vybrané skupiny obcí, dále je rozebráno rozpočtové hospodaření vybrané skupiny obcí a následně provedeno srovnání při přepočtu na jednu obec, na jednoho obyvatele a na jednu jednotku rozlohy udávanou v km².

Čtvrtá kapitola je věnována zhodnocení hospodaření vybrané skupiny obcí s dlouhodobým majetkem. Konkrétně se práce zabývá tím, zda si vybraná skupina obcí na pořízení a obnovu majetku vystačí s vlastními zdroji, nebo zda musí využívat zdrojů cizích. Dále je tato míra soběstačnosti porovnána se všemi obcemi České republiky s výjimkou hlavního města Prahy, a také se vzorkem tří obcí ze sledované skupiny obcí. Mimo jiné je také porovnáno jaký objem přijatých dotací získávají vybraná města v přepočtu na jednoho obyvatele. Konkrétně je zhodnoceno, zda obec, která získá nejvíce finančních prostředků na přijatých dotacích, proinvestuje nejvíce finančních prostředků do pořízení a obnovy svého dlouhodobého hmotného majetku. Závěr kapitoly patří zhodnocení výše běžných výdajů spolu s hodnotou dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku.

Cílem diplomové práce je pomocí metody analýzy a komparace zhodnotit hospodaření s majetkem vybrané skupiny obcí v období 2010 až 2017, kdy konečné hodnocení je zaměřeno na vlastní a cizí zdroje využívané při pořizování a obnově dlouhodobého majetku skupiny obcí.

Na základě výše stanoveného cíle je ověřována výzkumná otázka: Jak hospodaří s majetkem vybrané obce ve srovnání s průměrnými hodnotami hospodaření vybrané skupiny obcí.

Pro splnění cíle diplomové práce byly zvoleny metody postupu, přesněji šlo o metodu rešerše odborné literatury a legislativy, metoda deskriptivní analýzy a metody komparace a časové řady.

2 PRAVIDLA HOSPODAŘENÍ A NAKLÁDÁNÍ S MAJETKEM OBCÍ

Tato kapitola obsahuje teoretické vymezení pro praktickou část diplomové práce. Popis základních pojmů a pravidel odpovědnosti, hospodaření a nakládání s majetkem, vymezení práv k tomuto majetku, nabývání majetku a nakládáním s ním. V Ústavě České republiky je zakotveno právo na územní samosprávu a zvláštní zákon vytyčuje základní územní členění státu. Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které hospodaří s vlastním majetkem podle vlastního rozpočtu. (5)

2.1 Vymezení pojmů majetek obce

Obec, jakožto základní územní samosprávný celek, má vlastní majetek, jehož podstatnou část získaly obce od státu zákonem 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku ČR do vlastnictví obcí. V průběhu dalšího období pak mohly nabýt majetek i jiným způsobem, např. darem, na základě závěti, koupí, vydržením apod. Obec tedy může nabýt vlastnictví jako kterýkoli jiný subjekt.

Za majetek obce je nutné považovat všechny movité i nemovité věci, majetková práva, finanční hotovosti atd., a z tohoto úhlu pohledu je nutné si uvědomit, že jako vlastník má obec všechna práva a povinnosti jako kdokoli jiný, tedy má naprosto shodné postavení jako ostatní vlastníci. Doposud neexistuje žádná zvláštní právní úprava vlastnictví obcí, ačkoli praxe ukazuje, že vzhledem k postavení obce jako vykonavatele veřejné správy by zvláštní režim úpravy především hospodaření s majetkem byl nanejvýš žádoucí.(1)

Na nabytí majetku do vlastnictví obce je potřeba nahlížet také jako na prostředek rozvoje obce a zabezpečování potřeb jejích obyvatel. Primárním motivem nabývání majetku není totiž, v případě obcí, spekulativní vlastnictví majetku za účelem obchodování takto nabytého majetku, ale prostřednictvím majetku územně samosprávného celku, je ovlivňován rozvoj obce jednak v rovině sociální ekonomické - výstavba nových domů určených k bydlení, dále jsou zde rozvíjeny podnikatelské aktivity např. vybudování podnikatelských zón, a v neposlední řadě má majetek vliv na kvalitu života v obci. Majetek obce a jeho využívání je proto možno považovat za podstatný ekonomický nástroj v samosprávné působnosti obce. Je přirozené, že obce o svůj majetek také přicházejí, proto je nutností, aby bylo s ním bylo zacházeno hospodárně a také efektivně nabývat majetek nový. V obecné rovině je nejčastějším způsobem

nabytí nového majetku na základě závazkového právního vztahu v režimu občanského zákoníku, nebo jiného zvláštního právního předpisu. Takovým zvláštním právním předpisem je především zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. (1)

Smluvním nabytím majetku rozlišujeme bezúplatné a úplatné nabývání majetku ze smluvního ujednání nebo jiné smlouvy o bezúplatném převodu majetku. K bezúplatnému nabývání nemovitého majetku může dojít, například, na základě darovací smlouvy. Pokud je tedy předmětem daru nemovitost, potom nelze opomenout, že smlouva musí být vyhotovena v písemné formě. (1)

Nabytí ze závěti děděním mohou obce a kraje nabývat rovněž nemovitý majetek, a to tehdy, jsou-li jako dědicové uvedeni v závěti. (1)

Nabývání rozhodnutím příslušného orgánu obce mohou nabýt majetek rozhodnutím příslušného orgánu. Například nabytí majetku na základě rozhodnutí stavebního úřadu o vyvlastnění, kdy vyvlastněny mohou být zásadně jen nemovité věci. (1)

2.1.1 Majetek obce a jeho možné třídění

Obecně je pojem majetek občanským zákoníkem definován jako souhrn všeho, co osobě patří, tvoří její majetek. Majetek obce lze definovat jako souhrn majetkových hodnot, kterými jsou movité i nemovité věci, pohledávky, a hodnot ocenitelných peněz. Přestože žádný právní předpis blíže nespecifikuje, a z hlediska využití obecní majetek nerozděluje, je možné ho podle potřeby rozdělovat podle různých hledisek, např. majetek z hlediska upotřebení

- **kmenový majetek,**
- **majetek v sociální oblasti,**
- **majetek ve veřejné oblasti,**
- **majetek v zájmové oblasti,**
- **majetek přebytečný. (2)**

Obecně můžeme majetek obce třídit na majetek sloužící veřejně prospěšným účelům, majetek sloužící k výkonu samosprávy a majetek sloužící k podnikání. Pro obce je nejdůležitější třídění věcí na hmotné či nehmotné a na věci movité či nemovité. (2)

Druhy dlouhodobého majetku vymezuje vyhláška Ministerstva financí č. 500/2002 Sb., v platném znění, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví,

ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví prováděcí. Konkrétně v § 6 - 8 se dělí na:

- dlouhodobý nehmotný majetek (dále jen „DNM“),
- dlouhodobý hmotný majetek (dále jen „DHM“),
- dlouhodobý finanční (dále jen „DFN“). (6)

Dlouhodobý nehmotný majetek je takový, jehož význačným znakem je jeho neuchopitelnost, jde tedy o majetek, který je nemateriální. Za DNM se považuje majetek jehož výše ocenění je větší jak 60 000 Kč a doba jeho použití je delší než jeden rok. Řadí se zde např.:

- zřizovací výdaje – jde o výdaje, které byly vynaložené např. na založení účetní jednotky. Jsou jimi zejména soudní a správní poplatky, výdaje na pracovní cesty, odměny za zprostředkování, poradenské služby, nájemné a jiná obdobná plnění související se založením a vznikem účetní jednotky,
- nehmotnými výsledky výzkumu a vývoje,
- software,
- goodwill - ekonomický koncept označující rozdíl mezi tržní hodnotou firmy a hodnotou stanovenou na základě znaleckého ocenění,
- ocenitelná práva – jedná se především o výsledky duševní tvůrčí činnosti (know-how), dále jsou to licence, a předměty průmyslového a obdobného vlastnictví,
- povolenky na emise bez ohledu na výši jejího ocenění. (2)

Dlouhodobý hmotný majetek je takový majetek, jenž má dvě charakteristické vlastnosti

- má hmotnou podstatu,
- není určen pro jednorázovou spotřebu, ale jeho použitelnost je delší než jeden rok.

Mezi dlouhodobý hmotný majetek patří zejména:

- pozemky, stavby, byty a nebytové prostory (jednotky), věcná břemena k pozemku a stavbě, technické zhodnocení,
- otvírky nových lomů, pískoven a hlinišť, ložiska nevyhrazeného nerostu,
- samostatné hmotné movité věci, popřípadě soubory hmotných movitých věcí se samostatným technicko - ekonomickým určením (např. stroje, dopravní prostředky apod.), jejichž vstupní cena je vyšší než 40 000 Kč a mají provozně-technické funkce delší než jeden rok,
- předměty z drahých kovů,

- pěstitelské celky trvalých porostů,
- dospělá zvířata a jejich skupiny,
- umělecká díla a ostatní DHM. (2)

Dlouhodobý finanční majetek je takový, do něhož se zařazují zejména takové složky majetku, které účetní jednotka získává za účelem získat vliv ve společnosti, do níž investuje. Využitím takového majetku dochází k ekonomickému ovládnutí a kontrole jiné účetní jednotky prostřednictvím podílové účasti na jejím základním kapitálu. Dlouhodobý finanční majetek se drží déle než 12 měsíců. (2)

Do dlouhodobého finančního majetku řadíme především:

1. Cenné papíry a podíly:

- majetkové účasti – cenné papíry a podíly, které zakládají účast v podnicích s podstatným nebo rozhodujícím vlivem,
- cenné papíry realizovatelné – nejsou určeny k obchodování s CP, ani nejsou cenným papírem drženým do splatnosti, ani majetkovou účastí s rozhodujícím nebo podstatným vlivem,
- dlužné CP držené do splatnosti – mají stanovenou splatnost a účetní jednotka má úmysl a schopnost držet je do splatnosti.

2. Dlouhodobě poskytnuté půjčky - půjčky poskytnuté účetní jednotkou podnikům, vklad tichého společníka do společnosti.

3. Ostatní dlouhodobý finanční majetek - termínované vklady s výpovědní lhůtou delší jak 12 měsíců nebo dlouhodobý majetek pronajatý v rámci smlouvy o nájmu. (2)

2.1.2 Oceňování majetku

Oceňování dlouhodobého majetku je důležité pro správné nakládání s ním. Pro účely vedení účetnictví majetek oceňujeme těmito způsoby:

- pořizovací cenou,
- vlastními náklady,
- reprodukční pořizovací cenou,
- cenou obvyklou,
- jmenovitou hodnotou,
- věcnou hodnotou. (2)

Při nabytí dlouhodobého majetku přicházejí v úvahu tři druhy ocenění:

- ocenění pořizovací cenou touto cenou se oceňuje DNM, DHM a DFM pořízený za úplatu. Do této ceny se započítává ne jen cena samotná, ale i náklady na jeho pořízení, jimiž mohou být např. doprava, montáž, či clo,
- ocenění vlastními náklady, tímto způsobem se ocení DNM a DHM, který je vytvořen vlastní činností. Zde se nezapočítávají pouze přímé náklady, ale i náklady nepřímé přímo související s pořízením dlouhodobého majetku,
- ocenění reprodukční pořizovací cenou, tímto způsobem se rozumí cena, za kterou byl pořízen majetek v době, kdy o něm účtujeme. Toto ocenění použijeme zejména v případě, kdy byl majetek nabyt bez úplaty (např. darem či zjištěným přebytkem při inventarizaci), a dále majetek vytvořený vlastní činností v případě že jeho náklady nelze zjistit, nebo jestliže tyto náklady převyšují reprodukční pořizovací náklady. (2)

2.1.3 Evidence majetku

Základy pro evidenci majetku jsou zakotveny v zákoně č. 563/ 1991 Sb., zákona o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a následně prováděcí vyhláškou č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

Nástrojem pro zjišťování skutečného stavu majetku podle zákona o účetnictví je inventarizace, tedy zkoumání zda faktický stav závazků a majetku je totožný se stavem vedeným v účetnictví. Inventarizace majetku je ošetřena vyhláškou č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků. Fyzickou inventurou se zjišťuje stav hmotného a některého nehmotného majetku, dokladovou inventurou se porovnávají stavy pohledávek, závazku, finančního majetku. (2)

2.1.4 Opotřebení majetku a jeho reprodukce

Opotřebování DHM a DNM se vyjadřuje pomocí odpisu, kdy dochází k postupnému snižování hodnoty majetku. Děje se to z důvodu používání majetku, kdy dochází buď k jeho fyzickému opotřebení, nebo opotřebení vlivem času, pak se jedná o morální (technické) zastarávání. Jak uvádí Prudký a Lošťák (2014, s. 25) „Odpisováním se rozumí zahrnování hodnoty majetku do nákladů (výdajů) na dosažení, zajištění a udržení příjmů prostřednictvím odpisů hmotného a nehmotného majetku.“

Obce v České republice neměly povinnost svůj majetek odepisovat, toto se však změnilo v roce 2012, kdy vstoupila v platnost Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky. Základní postupy pro určení výše odpisů dlouhodobého majetku a účtování odpisů dlouhodobého majetku a oprávek podrobně upravuje Český účetní standard č. 708 - Odpisování dlouhodobého majetku, který vstoupil v platnost k 31. 12. 2011. Obce v ČR mají povinnost sestavovat odpisový plán, který upravuje postupy a zásady odpisování pro jednotlivé druhy odpisování majetku, tento plán vydávají prostřednictvím směrnice. (2)

Zásady odpisování se řídí základními parametry:

- celkový součet odpisů použitých v jednotlivých letech nesmí překročit výši ceny majetku, která já vyčíslená jako vstupní cena, případně navýšena technickým zhodnocením,
- náklady lze promítnout do nákladů jen jednou,
- majetek může odepisovat většinou majitel, ale za určitých předpokladů tomu může být i jinak,
- odpisování je možné započít na majetku uvedeného do takového stavu, aby byl způsobilý k obvyklému užívání a správně zapsán do seznamu majetku, kdy zapsáním do seznamu se rozumí vystavení příslušného dokladu o zaevidování tohoto majetku, kterým může být např. inventární karta či protokol o zahájení užívání. (2)

Odpisem tedy rozumíme peněžní částku, která vyjadřuje opotřebení dlouhodobého majetku za určité období. Souhrn odpisů za celou dobu odpisování majetku nazýváme oprávky dlouhodobého majetku, pokud tyto oprávky odečteme od vstupní ceny majetku, uvedený v evidenci majetku výsledkem bude zůstatková cena majetku. (2)

V České republice jsou uplatňovány dva druhy odpisu:

- odpisy účetní,
- odpisy daňové.

Diferencovanost mezi účetními a daňovými odpisy je způsobena rozdílností vyplývajících z různorodosti právních předpisů, jimiž se druhy odpisů řídí. Odpisy by měly odrážet fyzické a morální opotřebení aktiv a právě tomuto vymezení odpovídají z velké části účetní odpisy, které vyjadřují reálné opotřebení majetku. U daňových odpisů je doba odpisování dána zákonem o daních z příjmů, a tím může dojít k tomu, že daný odpis nebude odpovídat

skutečnosti. Částka účetních a daňových odpisu je vzhledem k uvedeným faktům málokdy totožná. Jiným rozporem mezi daňovými a účetními opisy je jejich význam. Daňové odpisy jsou kalkulovány pro daňové účely a jejich součet je akceptován při vypočítávání daně z příjmu. Účetní odpisy jsou užívány v účetnictví pro vyčíslení skutečného opotřebení majetku a postupný přenos jeho hodnoty do nákladů. Z výše uvedeného plyne, že daňové odpisy jsou daňově uznatelné, kdežto u účetních odpisu tomu tak není. (2)

Daňové odpisy se kalkulují podle Zákona o daních z příjmů, ten vymezí maximální možnou výši odpisů, kterou u jednotlivých druhů majetku si může účetní jednotka uplatnit do daňových nákladů. Dlouhodobý hmotný majetek je rozčleněn do šesti odpisových skupin, které mají stanovenou dobu používání. (14)

Existují dva způsoby daňového odpisování, které si účetní jednotka může zvolit:

- rovnoměrné (lineární) – odpisy se dostávají během let do nákladů rovnoměrně,
- zrychlené (degresivní) – odpisy jsou v prvních letech vyšší.

Účetními odpisy se rozumí postupné převádění hodnoty majetku do nákladů na základě jeho reálného opotřebení. Dlouhodobý majetek se odpisuje až do výše jeho ocenění, které je zaznamenáno v účetnictví. Pro skutečné zobrazení opotřebování majetku si účetní jednotka sama volí dobu odepisování odpovídající předpokládané době životaschopnosti majetku. Minimální doba odpisování je stanovena na dobu větší než jeden rok, ale doba maximální doba odpisování není nijak omezené. Dlouhodobý majetek se odepisuje na základě odpisového plánu, který si stanoví účetní jednotka. Tento plán se stanovuje pro jednotlivé objekty na základě jejich využití s přihlédnutím ke kalkulačním metodám. Účetní jednotka si v odpisovém plánu sama stanoví odpisovou metodu, která se po dobu odpisování nesmí měnit. (14)

Mezi základní funkce účetních odpisů patří:

- nákladová - ta přenáší hodnotu dlouhodobého majetku nákladů,
- strádací – prostřednictvím této funkce obce akumulují peněžní prostředky na reprodukci dlouhodobého majetku,
- oceňovací – umožňuje reálné ocenění dlouhodobého majetku, tzn. výpočet zůstatkové ceny. (14)

Odepisování majetku má také své výjimky. Takovou výjimkou DHM a DNM, který se neodepisuje, je majetek uveden ve vyhlášce č. 500/2002 Sb., v ustanovení § 56, odst. 11 jde

o majetek, který plynutím času spíše nabývá na hodnotě, tedy jeho odpisování by nebylo odrazem správného hospodáře, jedná se zejména:

- pozemky,
- umělecká díla, která nejsou součástí stavby, sbírky, movité kulturní památky, předměty kulturní hodnoty a obdobné hmotné movité věci stanovené zvláštními právními předpisy,
- nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a technické zhodnocení, pokud není uvedeno do stavu způsobilého k užívání,
- finanční majetek,
- zásoby,
- najatý či obdobně užívaný dlouhodobý hmotný nebo nehmotný majetek, není-li zákonem nebo touto vyhláškou stanoveno jinak,
- pohledávky,
- preferenční limity, které nelze odpisovat podle času nebo výkonů, a povolenky na emise. (6)

Tab. 2.1 Členění odpisových skupin

Odpisová skupina	Doba odpisování
1	3 roky
2	5 let
3	10 let
4	20 let
5	30 let
6	50 let

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., zákon České národní rady o daních z příjmů. Vlastní zpracování.

Způsoby odpisování - v roce, kdy je pořízen majetek, jej odpisovatel zařadí do odpisové skupiny, podle přílohy č. 1 k zákonu č. 586/1992 Sb., zákon České národní rady

o daních z příjmů. Jak ukazuje Tab. 2.1, doba odpisování činí minimálně 3 roky a maximálně 50let. (6)

Zákon č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů zná například následující způsoby odpisování:

- rovnoměrné odpisování uvedené § 31 zákona,
- zrychlené odpisování uvedené v § 32 zákona,
- časové odpisování technického zhodnocení nemovité kulturní památky,
- časové odpisování technického zhodnocení nehmotného majetku,
- mimořádné odpisy podle § 30a zákona a další. (5)

Rovnoměrné odpisování podle § 31 zákona je takové odpisování, při kterém je výše odpisu po celou dobu odpisování stejně vysoká, kdy výše ročního odpisu (RO) se vypočítá jako vstupní cena (VC) krát odpisová sazba (OS) děleno stem, tedy:

$$RO = \frac{VC \times OS}{100} \quad (2.1)$$

Výše odpisových sazeb jsou uvedeny v Tab. 2.2 - koeficienty pro rovnoměrné odpisování. (5)

Tab. 2.2 Tabulka koeficientů pro rovnoměrné odpisování dlouhodobého majetku

Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	odpisování v dalších letech	pro zvýšenou vstupní cenu
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20,0
3	5,5	10,5	10,0
4	2,15	5,15	5,0
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2,0

Zákon č. 586/1992 Sb., Zákon České národní rady o daních z příjmů. Vlastní zpracování.

V § 31 odstavec 1 zákona č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů se uvádí další tři roční odpisové sazby, a to pro zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 20 % nebo při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 15 % či roční odpisová sazba při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 10 %. (5)

Zrychlené odpisování podle § 32 zákona umožňuje odpisovateli, odepsat v počátečních letech vyšší hodnotu, než je tomu u odpisování rovnoměrného. Tato vyšší hodnota se projeví v závěru odpisování, kdy se výše odpisu stále snižuje. Roční odpis v prvním roce u zrychleného odpisování (RO1) se stanoví jako podíl vstupní ceny (VC) a přiřazeného koeficientu platného pro první rok odpisování (K1)

$$RO1 = \frac{VC}{K1} \quad (2.2)$$

Roční odpisy v dalších letech při zrychleném způsobu odpisování se vypočítají jako dvounásobek zůstatkové ceny (ZC), a rozdílu mezi přiřazeným koeficientem (K2) pro zrychlené odpisování ve druhém a dalších letech a počtem let po které již byl odpisován tedy,

$$ROX = \frac{2 \times ZC}{K2 - X + 1} \quad (2.3)$$

kdy X vyjadřuje rok, pro který se odpisy počítají. Následující tabulka ukazuje koeficienty pro zrychlené odpisování u jednotlivých odpisových skupin. (5)

Tab. 2.3 Tabulka koeficientů pro zrychlené odpisování dlouhodobého majetku

Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	pro zvýšení vstupní cenu
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Zákon č. 586/1992 Sb., Zákon České národní rady o daních z příjmů. Vlastní zpracování.

Odpisy, jak už bylo zmíněno v předchozím textu, vyjadřují nepeněžní náklad, ovlivňují ovšem výsledek hospodaření. Sumu odpisů nemusejí obce nikam ukládat, a tedy nevytvářejí přímé zdroje na financování reprodukce svého majetku.

2.2 Pravidla hospodaření s obecním majetkem

Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajících ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Porušením povinností stanovených ve větě první a druhé není takové nakládání s majetkem obce, které sleduje jiný důležitý zájem obce, a je řádně odůvodněn. Obec vedou účetnictví podle zákona o účetnictví. (11)

Mezi nejdůležitější zásady, kterými se obce a jejich příspěvkové organizace jako účetní útvary musí řídit, patří:

- vedení podvojného účetnictví, tedy účtovat tak, že každý účetní případ se účtuje na dvou účtech. Na jednom je částka uváděna na straně „MÁ DÁTI“ a na účtu druhém na straně „DAL“,
- účetnictví vést v jednotkách české měny a také v českém jazyce,
- vést účetnictví po celou dobu své existence,
- obce jako účetní jednotky mají svou účetní osnovu, kterou musí dodržovat,
- obce mají povinnost sestavovat mezitímní účetní závěrku, kterou čtvrtletně předkládají Ministerstvu financí. Tato závěrka obsahuje účetní výkazy, jimiž jsou Rozvaha, Výkaz zisku a ztráty, Fin 02 -12 a výkaz nazvaný Příloha účetní závěrky,
- účetní doklady musejí obce uschovat po dobu 5 let, a účetní závěrku po dobu 10 let od doby skončení účetního období,
- vedením účetnictví může účetní jednotka pověřit jinou právnickou či fyzickou osobu, ovšem i tak se nezbavuje odpovědnosti,
- podle § 32 zákona - využívat svůj majetek účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajících ze zákonem vymezené působnosti - jedná se o povinnost čistě subjektivní, která klade vysoké nároky na zhodnocení, jestli určité jednání povede k udržení nebo k rozvoji majetku či omluvitelné ztrátě vykoupené uspokojením jiných potřeb občanů. Největší důležitost má tato zásada pro hmotné věci, jeho podstatou je věci držet, mít právo s ním nakládat a používat. Rozsah a způsob jeho užití je omezen

účelností a hospodárností, kterými se obec musí řídit při jeho využívání, a také při plnění úkolů, které jsou obci vymezeny v rámci její pravomoci,

- pečovat o zachování a rozvoj svého majetku – tedy obec by měla vykonávat takové činnosti, které spočívají v péči o aktiva, s důrazem na zachování těchto aktiv v stejné podobě, eventuálně k jejich zkvalitnění nebo jejich množstevním přírůstku. Tedy údržba hmotného majetku v sobě obsahuje průběžnou či pravidelnou péči s cílem zpomalit fyzické opotřebení daného majetku. Do tohoto typu aktivity zahrnujeme kontrolování, udržování, opravování apod. Denní údržbu hmotného majetku zajišťují pracovníci obecního úřadu, je-li zapotřebí odborné péče je potřeba svěřit údržbu opravu specializované osobě, se kterou obec uzavře smlouvu o dílo. Odlišně od údržby majetku, není pro jeho úpravy či opravy majetku obcí příznačná pravidelnost. Mezi takové činnosti řadíme např. rekonstrukci nebo modernizaci, v obou případech tato činnost zvyšuje jak účetní, tak užitnou hodnotu tohoto majetku. Obce by měly taktéž aktivně hájit svůj majetek před ztrátou, znehodnocením či jeho zneužitím. Předpokladem je náležitá, přehledná správa majetku, prevence před nepříznivými vlivy, vymezení práv a povinností osob, které jsou oprávněny s tímto majetkem hospodařit a v neposlední řadě také provedení inventarizace, kterou obce provádějí minimálně jednou, a to ke konci účetního období, tedy k datu 31. prosince daného roku,
- chránit svůj majetek před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím – v rámci této povinnosti by měly obce hledat taková opatření, která by měla jak chránit majetek fyzicky tak i na poli právní ochrany, a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo vydání bezdůvodného obohacení. Obec v této souvislosti má právo domáhat se vydání věci, která je v jejím majetku, ovšem někdo jiný ji neoprávněně zadržuje,
- naložit s nepotřebným majetkem způsobem a za podmínek stanoveným zvláštními předpisy, pokud obecní zřízení nestanoví jinak,
- trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku z nich vyplývajících práv - obce tedy mají povinnost své pohledávky a uplatňovat, popřípadě i exekučně vymáhat, tyto pohledávky tak, aby nedošlo k jejich promlčení. Východisko této povinnosti spočívá ve svědomité a pečlivě vedené evidenci veškerých závazků fyzických, právnických osob či státu k obci,
- při úplatném převodu majetku sjednat cenu zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem; případnou odchylku od ceny obvyklé zdůvodnit – nejlépe se tato cena určí na základě znaleckého posudku

vypracovaného oprávněným odporníkem a následným schválením zastupitelstvem či radou dané obce,

- opatřovat písemnosti doložkou o tom, že byly splněny podmínky platnosti právního úkonu obce, pokud je zákonem platnost právního úkonu obce podmíněna předchozím zveřejněním, schválením zastupitelstva nebo rady obce.(9)

Dalšími pravidly, která jsou více specifikována zákonem o obcích a souvisejí s obecním hospodařením, jsou např.:

- povinnost obce neručit za závazky fyzických a právnických osob kromě
  - závazků vyplývajících ze smlouvy o úvěru, jsou-li peněžní prostředky určeny pro investici uskutečňovanou s finanční podporou ze státního rozpočtu, státních fondů nebo národního fondu,
  - závazků vyplývajících ze smlouvy o úvěru, jsou-li peněžní prostředky určeny pro investici do obcí vlastněných nemovitostí,
  - těch, jejichž zřizovatelem je obec, kraj nebo stát,
  - těch, v nichž míra účasti jí samé nebo spolu s jinou obcí nebo obcemi, krajem nebo kraji nebo státem přesahuje 50 %,
  - bytových družstev,
  - honebních společenstev,
- zveřejňovat na úřední desce záměry o dispozicích s nemovitým majetkem (s výjimkami),
- sestavovat každoročně rozpočet obce a závěrečný účet obce a hospodařit podle schváleného rozpočtu,
- nechat si přezkoumat hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok,
- zajišťovat výkon finanční kontroly podle zákona o finanční kontrole.(11)

2.3 Rozpočet obce a rozpočtový proces

Obce hospodaří na základě ročního plánu, kterému se říká rozpočet obce. Rozpočet je sestavován na dobu jednoho roku, ten je shodný s rokem kalendářním, a je to souhrn předpokládaných příjmů, a plánovaných výdajů obce. Rozdíl mezi předpokládanými příjmy a plánovanými výdaji tvoří část s názvem Financování, kde je uveden vzniklý přebytek nebo krytí deficitu rozpočtu. Právní rámec tvorby rozpočtu poskytuje zákon č. 218/2000 Sb., zákon o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). V roce 2017 vstoupil v platnost zákon č. 23/2017 Sb., zákon o pravidlech rozpočtové

odpovědnosti. Pro obce je nejpodstatnější zákon č. 250/2000 Sb., zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

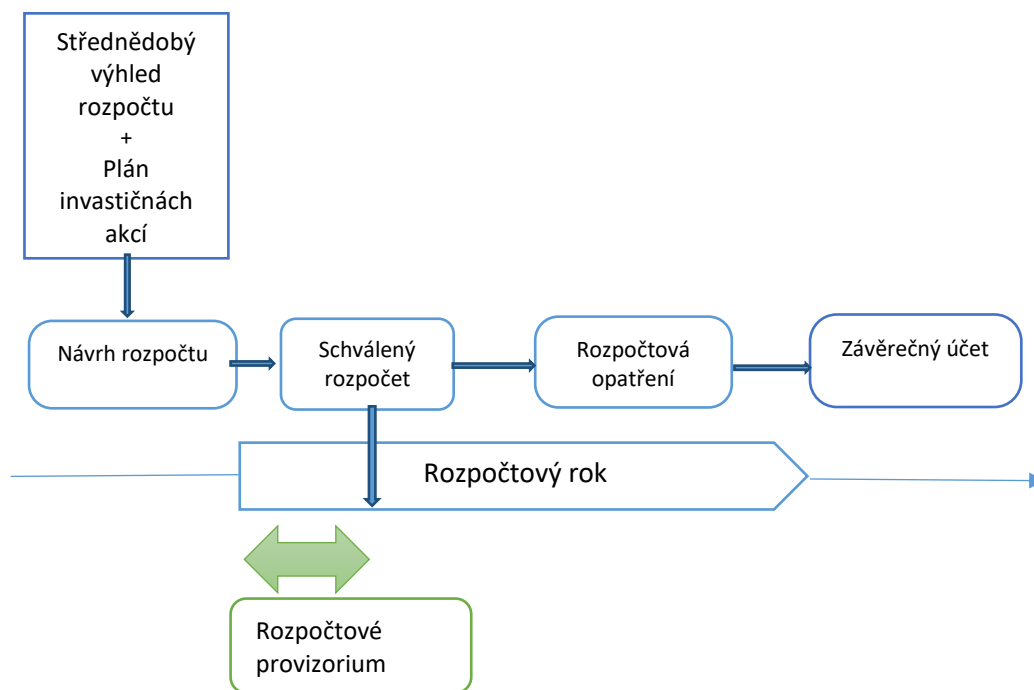
2.3.1 Proces tvorby rozpočtu obce

Rozpočtový proces je tvořen několika činnostmi probíhajícími v zákonem určeném sledu, kdy konečným výstupem je sestavený rozpočet obce na následující rok. Do rozpočtového procesu jsou také zahrnuty aktivity probíhající v daném roce, pro který je rozpočet obce sestaven. Těmito aktivitami jsou rozpočtová opatření, která nejsou nijak limitována, vše je na rozhodnutí (schválení) zastupitelstva obce. V pravomoci zastupitelstva obce je i závěrečný krok týkající se rozpočtového procesu a tím je schválení závěrečného účtu bez výhrad či schválení závěrečného účtu s výhradou, nebo neschválení. (3)

Z obrázku č. 2.1, kde je grafický znázorněn rozpočtový proces je zřejmé, že podklad pro sestavení rozpočtu obce je střednědobý výhled rozpočtu, který obce musejí sestavovat na základě zákona na dva až pět let, následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Střednědobý rozpočtový výhled obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a záměřů mající dlouhodobě-trvající charakter. Dalšími podněty pro sestavování rozpočtu na daný rok je plán investičních akcí, státní rozpočet a rozpočet kraje, ve kterém se daná obec nachází. (3)

Rozpočet municipalit se zpravidla dělí na dvě části běžný rozpočet a kapitálový rozpočet. Členění rozpočtu na běžné hospodaření a hospodaření kapitálové, umožňuje analyzovat nezbytnost využití návratných příjmů na možnosti financování kapitálových výdajů a přijatelnou výši dluhové služby. (3)

Obrázek č. 2.1. Rozpočtový proces

Zdroj: ÚZ-Rozpočet a financování. Vlastní zpracování.

2.3.2 Příjmy a výdaje běžného rozpočtu obce

Příjmy obcí můžeme rozdělit do tří zdrojů příjmů - daňové příjmy, transfery a nedaňové příjmy. Podstatnou část příjmů obcí tvoří daňové příjmy spolu s některými transfery (např. transfer na výkon státní správy) a nedaňovými příjmy. Dohromady se jedná o skupinu nenávratných příjmů. Tyto příjmy jsou stěžejním zdrojem pro financování místních potřeb municipality. Další skupinou zdrojové části rozpočtu, jsou především půjčky či úvěry, které musejí být za určitých podmínek splaceny. (3)

Daňové příjmy - objem daňových příjmů obce je závislý na příjmech určených zákonem č. 243/2000 Sb. zákon o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům. Jedinou výši daňového příjmu, který může územní celek ovlivnit, je daň z nemovitých věcí, a to vydáním obecně závazné vyhlášky o místním koeficientu podle § 12 zákona o dani z nemovitých věcí č. 338/1992 Sb., kde obce mohou zvýšit příjem o násobek tohoto koeficientu o dva, tři, čtyři či pětinašobek s výjimkou

pozemků, jimiž jsou orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady či trvalé travní porosty. (3)

V sledovaném období 2010 až 2017 došlo ke dvěma změnám prováděcí vyhlášky o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů k zákonu č. 243/2000 Sb. zákon o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní). V letech 2010 až 2012 byla v platnosti vyhláška z roku 2008, kdy podíl byl určen výší 21,4 % z celostátního výnosu a jedná se o tyto daně:

- daň z přidané hodnoty,
- daň z právnických osob (bez daní placené obcemi a kraji),
- daň fyzických osob vybírané srážkou,
- daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti,
- daň z příjmu fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti,
  - 30 % obci, kde má podnikatel bydliště,
  - 21,4 % z 60 % z celostátního výnosu,

kdy daňové příjmy jsou rozdělovány na základě, kritéria výměry katastrálního území obce, prostého počtu obyvatel v obci a násobku postupných přechodů.

Od roku 2013 vstoupila v platnost další vyhláška, kterou byly podíly, které obce získají, upraveny takto: daň z přidané hodnoty 20,83 %, daň z právnických osob (bez daní placených obcemi a kraji) a daň z příjmu fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti na podíl ve výši 23,58 %, dále daň fyzických osob vybírané srážkou na hodnotu 22,87 %. Současně byla upravena i kritéria pro rozdělování daňových příjmů a to následovně:

- kritéria výměry katastrálního území (3%),
- prostého počtu obyvatel v obci (10%),
- násobku postupných přechodů (80%),
- počet dětí a žáků navštěvujících školu zřízenou v obci (7%).

Druhá změna rozpočtového určení daní ve sledovaném období proběhla v roce 2016, kdy došlo ke změně u daně fyzických osob vybírané srážkou, a podíl pro obce byl navýšen na 23,58 %. Poslední změna rozpočtového určení daní nastala již mimo sledované období, a to v roce 2018, kdy s účinností od 1. září 2018 vstoupila v platnost vyhláška č. 192 ze dne 23. srpna 2018 o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně

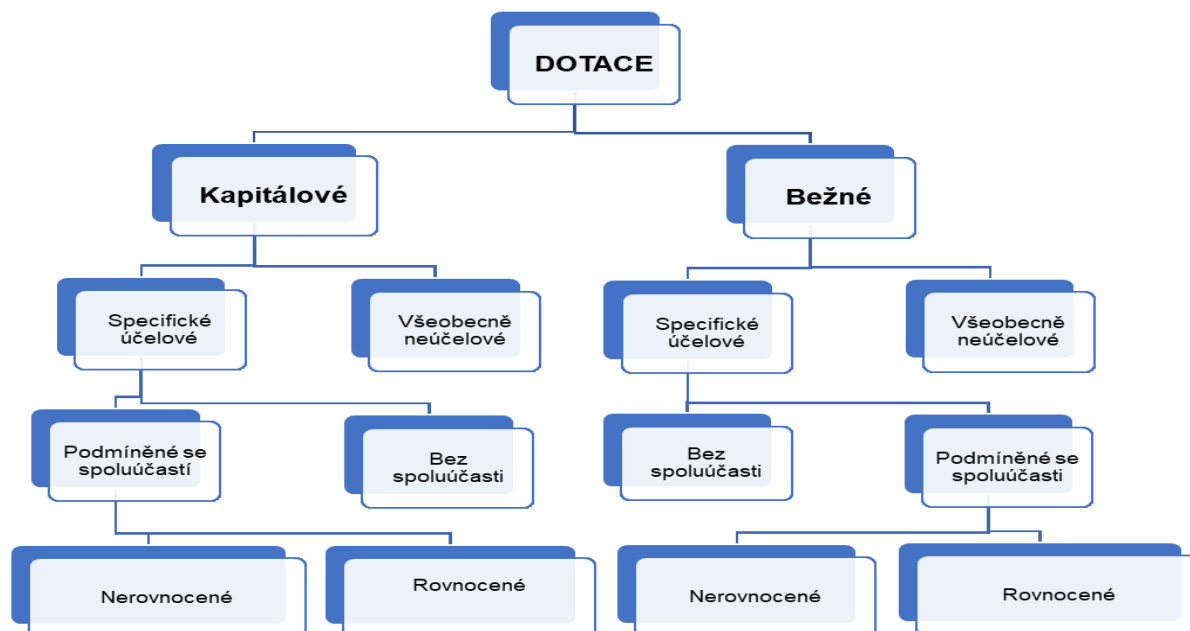

z přidané hodnoty a daně z příjmů. Schémata rozpočtového určení daní po jednotlivých změnách jsou přílohou č. 2, 3 a 4 této práce.

Transfery (dotace) - jsou většinou poskytovány z vyšší vládní úrovně nižším úrovním, je zde tedy vertikální finanční vztah. Rozlišujeme dvě základní formy dotací, které mohou být použity k financování jednak běžných výdajů, tak i k výdajům kapitálovým. Jde o dotace specificky účelové nebo o všeobecně neúčelové dotace. Specificky účelové dotace se dále člení na dotace bez spoluúčasti nebo na dotace podmíněné spoluúčastí, a tyto dále na rovnocenné, nerovnocenné, s otevřeným koncem nebo s uzavřeným koncem. (3)

Dotace specifické účelové podmíněné, chápeme v tom smyslu, že vyžadují od územního samosprávného celku finanční spoluúčast na dotovaných výdajích, pokud se jedná o dotaci bez spoluúčasti, kdy jde zejména o pevnou sumu, kterou obdrží nižší územní celek od vyššího na předem určený statek nebo službu, bez ohledu na to zda obec ještě vynakládá své finanční prostředky na danou službu či statek. Dotace specificky účelové podmíněné se spoluúčastí rovnocenné, někdy také nazýváme dotacemi otevřenými, a dotace specificky účelové podmíněné se spoluúčastí nerovnocenné ty někdy nazýváme dotace uzavřené (3). Členění dotací je přehledně znázorněno v Obr. 2.2.

Obr. č. 2.2 Členění dotací

Zdroj: PROVAZNÍKOVA, Romana. Financování měst obcí a regionů. Vlastní zpracování.

Nedaňové příjmy - zařazují se zde příjmy obcí a regionů, kterými jsou zejména:

- Příjmy z vlastního podnikání - jde například o zisky z municipálních a regionálních podniků, dále o podíly na zisku podniků, kde má obec majetkový vklad nebo také o příjmy z pronájmu majetku či příjmy z obchodování s cennými papíry.
- Uživatelské poplatky - těmito poplatky jsou nejčastěji poplatek za svoz a likvidaci komunálního odpadu, poplatek ze psů, ubytovací poplatky, za hřbitovní služby apod.
- Příjmy z vlastní správní činnosti, které územně samosprávný celek vykonává na základě přenesené působnosti - tyto příjmy jsou závislé také na tom, jakou část povinností deleguje stát na dotyčnou obec.
- Příjmy z mimorozpočtových fondů, dále ze sdružování finančních prostředků a také ze sbírek a darů. (3)

Tyto příjmy se od dříve uvedených, kdy pravomoc územně samosprávného celku ovlivnit výši příjmu byla minimální, liší a ovlivňování této třídy příjmů je značně vyšší. (3)

Řadí se zde zejména poplatky, které se člení na poplatky spojené s životním prostředím, kdy se jedná o poplatky např. za znečišťování ovzduší nebo za ukládání odpadu či za vypouštění odpadních vod do vod podzemních, jejich výnos bývá zpravidla rozdělen mezi obec, kde tyto negativní externality vznikají a Státní fond životního prostředí. Druhou skupinou jsou poplatky správní, jejich výši a za jakou činnost jsou vybírány, upravuje zákon č. 634/2004 Sb., zákon o správních poplatcích, ve znění dalších předpisů. Tyto poplatky pokrývají činnosti, které obce vykonávají v přenesené působnosti. Třetí skupinou jsou místní poplatky, které jednotlivé obce zavádějí v podobě obecně závazné vyhlášky (OZV). Výchozím kritériem pro jejich zřízení, či nezřízení, by měl tvořit poměr jejich nákladů a výtěžnosti. Místní poplatky mají fakultativní charakter, což znamená schopnost zastupitelstva municipalit rozhodnout, zda se skutečně budou na území dané obce vybírat, či nikoliv. Zákon č. 565/1990 Sb., zákon České národní rady o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, v § 1 definuje místní poplatky, které obce mohou zavést a jsou jimi:

- poplatek ze psů,
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,

- poplatek ze vstupného,
- poplatek z ubytovací kapacity,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace. (12)

Návratné zdroje, úvěry a půjčky - v některých případech územně samosprávný celek při financování svých potřeb mimo výše uvedené příjmy, které byly nenávratného charakteru, a to především z nedostatku těchto příjmů, je nucen použít příjmy návratné. (3)

Těmito příjmy se nejčastěji rozumí:

1. Úvěry, které obce mohou získat od komerčních bank nebo institucí. U úvěrů jsou pro územně samosprávný celek důležité podmínky úvěru, dále jejich doba splatnosti, a také podmínky splacení tohoto úvěru.
2. Emise komunálních obligací nebo akcií - tyto jsou zpravidla spojeny s vysokými poplatky, které jsou relativně vyšší v případě malého množství vydaných obligací či akcií.
3. Návratné půjčky a finanční výpomoci, které jsou poskytovány obcím, jinými subjekty v rámci rozpočtové soustavy. (3)

Výdaje běžného rozpočtu obce - jednotlivé obce objemem vynaložených výdajů zásadním způsobem ovlivňují rozvojové možnosti a poskytované služby na území samosprávného celku. Výdaje jsou závislé na velikosti příjmů, na výši vytvořených rezerv v minulosti, které vznikly jako přebytek běžného rozpočtu, a také na schopnosti individuální obce navýšit svůj příjem pomocí cizích zdrojů, zejména půjčkou nebo úvěrem. Podle druhu členíme výdaje na běžné a kapitálové. Běžnými výdaji se rozumí výdaje, které jsou vynaloženy k financování běžného provozu obce, popřípadě i k zřízení příspěvkové organizace. (3)

Běžné výdaje tvoří převládající část výdajů územních rozpočtů a souvisejí s financováním veřejných statků. Těmito výdaji se tedy financují pravidelně se opakující platby potřeb v daném rozpočtovém období, tedy výdaje provozní či neinvestiční. Poměrnou část těchto výdajů tvoří výdaje mandatorní, neboli nárokové, což znamená, že tyto výdaje musí

územně samosprávný celek vynaložit bez ohledu na výši příjmů, poněvadž jsou mu nařízeny zákonem. (3)

Mezi výdaje na čisté veřejné statky řadíme například:

- výdaje na veřejné osvětlení,
- výdaje na vlastní správu a samosprávu,
- výdaje na péči o veřejná prostranství či zeleň v obci,
- výdaje na komunikace ve správě obce,
- výdaje na snížení dopadů negativních externalit provoz čističek odpadních vod či náklady spojené s tříděním a likvidací odpadů. (3)

Další výdaje, které jsou vynaloženy na zabezpečení smíšených veřejných statků, jsou také objemnou skupinou rozpočtových výdajů. Na financování těchto statků může dostávat územně samosprávný celek dotaci ze státního rozpočtu. Těmito výdaji jsou například výdaje na vzdělání.

2.3.3 Příjmy a výdaje kapitálového rozpočtu obce

Kapitálový rozpočet obce slouží k financování investičních akcí obce. Finančními investicemi rozumíme financování takových statků a služeb, které mají dlouhodobý užitek a jejich spotřeba je postupná. Je to část rozpočtu územního samosprávného celku, ve které jsou shromažďovány finanční prostředky určené na investiční výdaje. Tyto příjmy a výdaje jsou většinou jednorázové a neopakovatelné. (3)

Konstrukci kapitálového rozpočtu tvoří na straně příjmové:

- příjmy z prodeje majetku,
- přijaté kapitálové dotace z rozpočtové soustavy,
- přebytek běžného rozpočtu,
- přijaté dary na investice apod. (3)

Příjmy z prodeje majetku - prostřednictvím obecního majetku a oprávněných výnosů z hospodaření s tímto majetkem, může obec ovlivňovat rychlost a úroveň svého ekonomického a sociálního rozvoje včetně kooperace s ostatními obcemi. Na skladbě majetku, a také na tom jak s ním obce umějí hospodařit, závisí síla tohoto vlivu. Velikost obecního majetku významně posiluje ekonomickou i politickou nezávislost jednotlivé obce. (9)

Přijaté kapitálové dotace z rozpočtové soustavy - ke zvýšení příjmové části kapitálového rozpočtu obce mohou obce získat dotace z jiných rozpočtů. O tyto investiční dotace mohou obce požádat jednotlivá ministerstva, krajské úřady a Regionální rady regionů soudržnosti. Nejčastěji jsou obcemi využívány dotace od jednotlivých ministerstev. Investiční dotace z Regionální rady regionů soudržnosti mají velký význam, podíl těchto dotací se v posledních letech velmi stupňuje a to vypovídá o intenzivnějším využívání peněz od Evropské unie na úrovni obcí. (10)

Přebytek běžného rozpočtu - základním zdrojem příjmu kapitálového rozpočtu je přebytek běžného rozpočtu, který je někdy označován jako provozní přebytek. Zjistíme jej tak, že od běžných příjmů odečteme běžné výdaje. Obce by měly hospodařit se svými zdroji tak, aby vytvářely vlastní zdroje na financování plánovaných investičních aktivit. Monitorování provozního přebytku je důležité, poskytuje zprávu o schopnosti samostatného územního celku reprodukce majetku, schopnosti investovat či splácet půjčky přijaté v předchozích letech. (3)

Mezi kapitálové výdaje řadíme především výdaje:

- na pořízení hmotného investičního majetku (pozemky, budovy, stavby, umělecká díla, sbírky a jiné předměty bez ohledu na jejich pořizovací cenu nebo jejich soubory se samostatným technicko-ekonomickým určením s pořizovací cenou nad 40 000 Kč a dobou použitelnosti nad 1 rok),
- na pořízení nehmotného investičního majetku (ocenitelná práva: know-how, licence, autorská práva, software, dosahují-li 60 000 Kč a doba použitelnosti je větší než 1 rok),
- na pořízení finančního majetku dlouhodobé povahy, jako obligace, směnky, akcie, podílové listy. (3)

Zatímco běžné výdaje pokrývají převážně provozní činnosti, kapitálové výdaje cílí na modernizaci a rozšíření obecního majetku, tyto převážně investiční výdaje přesahují období jednoho rozpočtového roku a mohou být kryty i z návratných finančních prostředků. Kapitálové výdaje obcí tvoří podstatnou část kapitálových výdajů veřejných rozpočtů. (3)

Postup analýzy, zda je kapitálový rozpočet vyrovnaný, deficitní nebo přebytkový, je shodný s postupem analýzy u běžného rozpočtu. Tedy kapitálový rozpočet je vyrovnaný, když příjmy se rovnají výdajům, deficitní rozpočet je tehdy, když kapitálové výdaje jsou větší než příjmy kapitálové a přebytkový je v případě, kdy kapitálové příjmy jsou větší než kapitálové výdaje. (3)

Zdroje investování obcí - zdroje investování můžeme členit na interní (vlastní) finanční zdroje a externí (cizí) finanční zdroje. Interní finanční zdroje jsou zpravidla to první, co obce využívají. I když obce většinou nemají problém získat úvěr, je potřeba zvážit, do jaké míry chtějí představitelé obce takto zatížit rozpočet obce do budoucna. (8)

Mezi interní zdroje, které mají obce možnost využít, řadíme:

- odpisy,
- přebytek běžného rozpočtu,
- a vlastní kapitál. (8)

Odpisy jako zdroj investování byly již zmíněny v podkapitole 2.1.4 Opotřebení majetku a jeho reprodukce.

Přebytek běžného rozpočtu je tehdy, když saldo běžného rozpočtu je kladné. Jak již bylo zmíněno, běžné příjmy a výdaje tvoří stálou část rozpočtu, jedná se povětšinou o položky, které se pravidelně opakují, a které se v čase příliš nemění. Proto hledat úsporu u těchto plateb je velice obtížné. (9)

Externími (cizími) zdroji financování investic pak jsou všechny ostatní finanční prostředky, které musíme vrátit, na rozdíl od zdrojů interních. Cizí zdroje jsou za některých okolností levnější než zdroje vlastní. Je to dáno kombinací úroků a daňové výhodnosti – například služební automobily si většina obcí pořizuje na leasing, což je finančně výhodnější, než si je pořídit za hotové peníze. Mezi externí zdroje financování také řadíme veškeré finance, které si obec půjčí od finančních institucí. Při využití cizích zdrojů financování je nutné počítat se splácením, a tedy zatížením obecního rozpočtu v dalších letech. (8)

Finanční zdraví obce - hlavním cílem finanční analýzy je zhodnotit finanční situaci obce. Finanční analýza nezhodnocuje jen hospodaření let minulých, ale také zjištění příznivých i negativních příznaků, které hospodaření ovlivnily. Včasným odhalením dosud skrytého problému může předejít finančním problémům v budoucnu, nebo naopak o zjištěné silné stránky se bude možné v budoucích letech opřít či je využít v prospěch obce. (7)

Nejdůležitější oblasti finanční analýzy v municipálním sektoru patří:

- běžné hospodaření,
- investiční činnosti a její financování,
- hospodaření s majetkem. (7)

Ukazatel zadluženosti - tento ukazatel poskytuje informace o výši úvěrového zatížení obce. Toto zatížení je do jisté míry žádané, avšak nemělo by to obec zatěžovat velice vysokými finančními náklady. Jedním ze základních ukazatelů zadluženosti, který je udáván, je ukazatel věřitelského rizika, která nám určuje finanční úroveň obce. Poukazuje na krytí obecního majetku cizími zdroji. Měří tedy rozsah, v jakém obec využívá k financování cizí zdroje. (7)

$$\text{Ukazatel věřitelského rizika} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{celková aktiva}} \times 100 \text{ [\%]} \quad (2.4)$$

Dalším ukazatelem zadluženosti je koeficient samofinancování (je opakem ukazatele věřitelského rizika), který vyjadřuje, jak velkou částí se podílí vlastní zdroje na celkovém objemu zdrojů. Tento koeficient samofinancování je doplňkovým ukazatelem k ukazateli věřitelského rizika, jejich součet je roven 1. (7)

$$\text{Koeficient samofinancování} = \frac{\text{vlastní jmění}}{\text{celková aktiva}} \times 100 \text{ [\%]} \quad (2.5)$$

3 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ A MAJETKU VYBRANÉ SKUPINY OBCÍ

Obsahem následující kapitoly je analýza hospodaření vybrané skupiny obcí ve sledovaném období let 2010 až 2017 se zaměřením na hospodaření s majetkem. V úvodu kapitoly je stručně popsána charakteristika vybrané skupiny obcí. Kapitola je dále rozčleněna na dvě části, v první části je pozornost věnována rozpočtům sledované skupiny obcí, analyzuje daňové, nedaňové, kapitálové příjmy a dále také dotační prostředky a výdaje skupiny obcí. Druhá část je cílená na majetek, jsou zde zhodnocena stálá aktiva vybrané skupiny obcí.

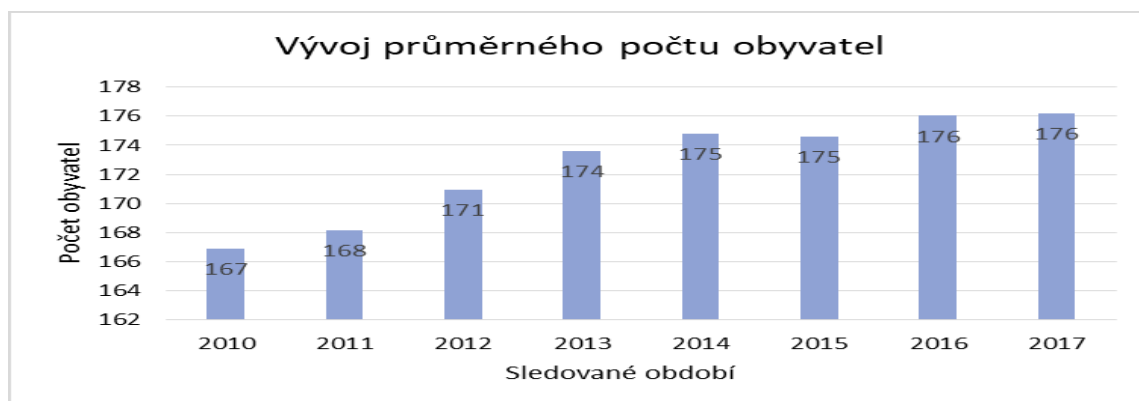
3.1 Charakteristika vybrané skupiny obcí

Pro analýzu hospodaření byla použita skupina obcí, která je limitována počtem obyvatel, a to 160 – 200 obyvatel a katastrální výměrou obce 300 - 400 hektarů. Velikost této skupiny čítá 64 obcí, je to část nejpočetnější skupiny obcí členěné podle počtu obyvatel, tedy 0 – 499 obyvatel. Tato velikostní kategorie zahrnovala k 1. lednu 2019 celkem 3420 obcí. Dalšími velikostními kategoriemi jsou 500 – 999 obyvatel s počtem obcí 1379, ve skupině 1000 – 1999 obyvatel je 755 obcí, skupina 2000 – 3000 obyvatel pak čítá 248 obcí. Ve skupině 3000 – 10 000 obyvatel je 321 obcí, ve velikostní skupině 10 001 obyvatel a více je 129 obcí. Z výše uvedeného je zřejmé, že Česká republika je zemí s nízkou urbanizací, tedy že zde převládají malé obce.

Průměrný počet obyvatel vybrané skupiny obcí, tedy 160 až 200 obyvatel s katastrální výměrou od 300 do 400 hektarů, je pro každý rok sledovaného období zjištěn jednotlivě. Následující graf č. 3.1 nám poskytuje pohled na vývoj průměrného počtu obyvatel vybrané skupiny obcí v jednotlivých letech sledovaného období v průměru na jednu obec. Z tohoto grafu je patrné, že mezi jednotlivými lety monitorovaného období nejsou zaznamenány výrazné změny. Nejméně obyvatel je registrováno na počátku sledovaného období, kdy žilo v každé ze sledovaných obcí průměrně 167 obyvatel. V následujících letech pozorujeme velice mírný, ale postupný nárůst průměrného počtu obyvatel, kdy v roce 2016 a 2017 žilo v každé ze sledovaných obcí v průměru 176 obyvatel.

Graf 3.1 Demografický vývoj průměrného počtu obyvatel v sledovaných obcích v letech 2010 až 2017

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

V příloze č. 1 této diplomové práce je uveden seznam sledované skupiny obcí s počtem obyvatel v jednotlivých obcích k 1. 1. 2016, který se v průběhu sledovaného období vyvíjel, a dále katastrální výměra analyzovaných obcí uváděná v hektarech.

Nejmenší katastrální územní výměru ze sledovaných obcí má obec Míchov, a to 301,47 ha. Obcí s největším katastrálním územím je pak Kacákova Lhota s velikostí 397,45 ha.

Velikost katastrálního území obcí je převážně neměnná, ale může dojít ke změně výměry, a to jedině v těchto případech:

- sloučení více katastrálních území v jedno katastrální území,
- oddělení části jednoho katastrálního území a připojení této části k jinému katastrálnímu území,
- vytvořením nového katastrálního území (jen když je to nezbytné pro správu katastru nebo z jiných závažných důvodů, např. při vzniku nové obce),
- nahrazení pohyblivé hranice pevnou hranicí. (13)

Organizační členění vybrané skupiny obcí - samosprávným orgánem je zastupitelstvo obce, které tvoří většinou 5 členů, v čele zastupitelstva stojí starosta a zastupuje jej místostarosta. Zastupitelstva obcí zřídí v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích minimálně dva výbory, které mají být minimálně tři členné a předsedou musí být člen zastupitelstva obce. U této skupiny obcí není zřízena rada, tedy část pravomocí rady přechází na starosty obcí a část na zastupitelstva jednotlivých obcí.

U této skupiny obcí je typické, že starosta, místostarosta a ani žádný ze členů zastupitelstva obce nejsou v uvolněných funkcích, tedy činnost ve vedení obce vykonávají až po skončení jejich zaměstnání a jen v omezenou dobu.

Obecní úřad řídí starosta, zastupuje jej místostarosta. Zaměstnancem úřadu je pak účetní, která v případě, že obec provozuje knihovnu, je i knihovnicí nebo má ke své práci účetní i jiné pracovní povinnosti. V některých případech je účetní zaměstnána u více obcí na zkrácený úvazek a obec pak díky tomuto opatření ušetří své finanční prostředky.

3.2 Hospodaření vybrané skupiny obcí

Tabulka 3.1 ukazuje souhrnný přehled příjmů a výdajů sledované skupiny obcí v období 2010 až 2017. V průběhu sledovaného období vykazovaly analyzované obce ve třech letech vyšší příjmy než výdaje, a to v letech 2013, 2014 a 2016, v ostatních letech tomu bylo naopak.

Největší záporný rozdíl ve výši 41 600,38 tis. Kč mezi příjmy a výdaji byl pak v roce 2017, kdy příjmy činily 193 121,96 tis. Kč a výdaje 234 722,34 tis. Kč. V průměru na jednu obec činil rozdíl 650,01 tis. Kč a průměr na jednoho obyvatele 3,69 tis. Kč. Naopak kladný rozdíl, tedy že příjmy byly vyšší než výdaje v daný rok, nastal v roce 2013. Příjmy v tomto roce dosáhly výše 171 053,65 tis. Kč a výdaje činily 157 920,06 tis. Kč. V tomto roce obce hospodařily s přebytkem ve výši 13 133,59 tis. Kč, v průměru na obec pak byla výše přebytku 205,21 tis. Kč a průměr na občana činil 1,18 tis. Kč. I když se katastrální výměra obcí nemění, průměr hospodaření přepočtený na km² se mění v závislosti na výsledku rozdílu mezi příjmy a výdaji. Mimo let 2013, 2014 a 2016, kdy bylo saldo příjmů a výdajů kladné, došlo k nejnižšímu zadlužení v roce 2010, kdy průměr na km² činil -5,33 tis. Kč, a nejvyšší zadlužení bylo zaznamenáno v roce 2017. Tehdy bylo průměrné zadlužení jednotlivých obcí na jednotku rozlohy (m²) 183,98 tis. Kč.

V Tab. 3.1 je také uveden koeficient meziročního tempa růstu celkových příjmů a celkových výdajů. U celkových příjmů byl patrný nejvýraznější meziroční nárůst mezi lety 2012 a 2013, kdy tempo meziročního růstu dosáhlo hodnoty 24,32 %. Nejvyšší nárůst výdajů oproti předešlému roku vybrané skupiny byl zaznamenán v posledním roce sledovaného období, a to 34,99 %.

Tab. 3.1 Vývoj hospodaření sledovaných obcí v letech 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Daňové příjmy	91313,22	91468,87	96656,83	113954,35	122972,17	126816,97	138210,19	150480,39
Nedaňové příjmy	18654,82	19701,22	17745,08	21552,23	18577,27	21449,23	22816,56	22010,98
Kapitálové příjmy	8339,11	11145,85	7524,26	11106,14	9123,17	7247,95	6961,24	2553,67
Přijaté transfery	34983,84	18459,51	15661,14	24440,93	15931,8	18931,14	18061,23	18076,92
Příjmy celkem	153290,99	140775,45	137587,31	171053,65	166604,41	174445,29	186049,22	193121,96
Tempo růstu v %	0	-8,16	-2,26	24,32	-2,6	4,71	6,65	3,8
Běžné výdaje	111000,05	102271,39	108626,17	117068,88	114342,59	121966,52	125519,41	132273,94
Kapitálové výdaje	43496,9	57859,92	32823,55	40851,18	47377,73	70782,68	48362,32	102448,4
Výdaje celkem	154496,95	160131,31	141449,72	157920,06	161720,32	192749,2	173881,73	234722,34
Temo růstu v %	0	3,65	-11,67	11,64	2,41	19,19	-9,79	34,99
Financování	-1205,96	-19355,86	-3862,41	13133,59	4884,09	-18303,91	12167,49	-41600,38
Průměr na obec	-18,84	-302,44	-60,35	205,21	76,31	-286,00	190,12	-650,01
Průměr na obyvatele	-0,11	-1,80	-0,35	1,18	0,44	-1,63	1,08	-3,69
Průměr na km²	-5,33	-85,60	-17,08	58,08	21,60	-80,95	53,81	-183,98

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

3.2.1 Příjmy daňové

Nejvýznamnějším příjmem obcí jsou příjmy daňové. U takto malých obcí tyto příjmy tvoří přibližně dvě třetiny všech příjmů. Výše těchto příjmů je obcemi neovlivnitelná, vyjma daně z nemovitosti, jak již bylo zmíněno dříve, ale takový krok není populární mezi obyvateli obce. Rozhodnou-li se zastupitelé obce, že zvýší příjem rozpočtu obce prostřednictvím zvýšení daně z nemovitosti, a to vydáním vyhlášky o místním koeficientu, na straně jedné, pak na straně druhé, ve snaze zmírnit dopad takového kroku na občany, provedou opatření snižující daňové zatížení, např. prostřednictvím nezpłatnění svozu komunálního odpadu.

Tab. 3.2 Vývoj daňových příjmů sledované skupiny obcí v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ø Počet obyvatel na obec	167	168	171	174	175	175	176	176
Počet obcí	64	64	64	64	64	64	64	64
Příjmy celkem	153290,99	140775,45	137587,31	171053,65	166604,41	174445,29	186049,22	193121,96
Daňové příjmy celkem	91313,22	91468,87	96656,83	113954,35	122972,17	126816,97	138210,19	150480,39
Podíl na celk. příjmech v %	59,57	64,98	70,25	66,62	73,81	72,7	74,29	77,92
Průměr na obec	1426,77	1429,20	1510,26	1780,54	1921,44	1981,52	2159,53	2351,26
Průměr na obyvatele	8,54	8,51	8,83	10,23	10,98	11,32	12,27	13,36
Průměr na km²	403,84	404,53	427,48	503,98	543,86	560,86	611,25	665,52
Tempo růstu v %	0,00	0,17	5,67	17,90	7,91	3,13	8,98	8,88

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Tabulka 3.2 poukazuje na skutečnost, že daňové příjmy jsou nejdůležitějším příjmem obcí. Tyto příjmy jsou, v procentuálním vyjádření, vždy nad 50 procentní hranicí všech příjmů. V roce 2017 činily daňové příjmy 77,92 % celkových příjmů, což je nejvíce za monitorované období. Nejvyšší meziroční nárůst daňových příjmů byl mezi lety 2012 a 2013, a to ve výši 17,9 %, nejnižší meziroční tempo růstu bylo zaznamenáno mezi rokem 2010 a 2011, kdy nárůst činil pouhých 0,17 %. Daňové příjmy, přepočítány na jednotku výměry, se ve sledovaném období pohybovaly v rozmezí od 403,84 tis Kč/km² dosažených v roce 2010 až po 665,52 tis. Kč/km², kdy tohoto výsledku obce dosáhly v posledním roce monitorovaného období, tedy v roce 2017. V přepočtu na jednu obec dosáhly daňové příjmy v průměru nejnižší hodnoty 1 426,77 tis. Kč na počátku sledovaného období, tedy v roce 2010 a nejvyšší hodnoty pak bylo dosaženo v roce 2017, kdy se průměr přepočtený na obec vyšplhal k částce 2 351,26 tis. Kč. Průměr daňových příjmů přepočítán na jednoho obyvatele se pohyboval od 8,51 tis Kč, kdy této hodnoty bylo dosaženo v roce 2011, až po hodnotu 13,36 tis. Kč. Tato hodnota byla zaznamenána v posledním roce sledovaného období.

3.2.2 Příjmy nedaňové

Odlišný pohled oproti daňovým příjmům, které může obec ovlivnit jen minimálně, je u třídy nedaňových příjmu schopnost ovlivnění územními samosprávnými celky podstatně vyšší. Je potřeba zmínit, že tyto výnosy určitým způsobem souvisí s hospodářskou či podnikatelskou činností jednotlivých municipalit. Sledované obce patří k nejmenším obcím v České republice, tak lze předpokládat, že hospodářská či podnikatelská činnost se u nich vyskytuje velmi zřídka. Jedná se tedy o příjmy, které mají komplementární charakter a svědčí o aktivitě obcí získávat příjmy ze samostatné činnosti.

Mezi takové nedaňové příjmy řadíme např.:

- příjmy z pronájmu majetku,
- příjmy z vlastní činnosti,
- příjmy z prodeje krátkodobého majetku,
- výnosy s finančního majetku,
- přijaté sankční platby,
- ostatní nedaňové příjmy apod.

Následující tabulka 3.3 dokazuje výše uvedené, tedy že nedaňové příjmy mají komplementární charakter. Velikostí objemu se nedaňové příjmy podílejí na celkových příjmech v rozmezí 11,15 %, kdy této hodnoty bylo dosaženo v roce 2014, až po hodnotu 13,99 % podílu, kterého obce dosáhly v roce 2011. Přesto největšího objemu nedaňových příjmů bylo dosaženo v roce 2016, kdy výše činila 22 816,56 tis. Kč. Nedaňové příjmy přepočtené na jednotku rozlohy v roce 2014 dosáhly nejnižší částky za sledované období 82,16 tis. Kč na km² a nejvyšší částky o dva roky později, kdy hodnota vyšplhala na 100,91 tis. Kč na km². Dalším sledovaným údajem je přepočet na jednu obec, tady se hodnoty pohybovaly v rozmezí od 290,27 tis. Kč až k hodnotě 356,51 tis. Kč. Nedaňové příjmy přepočtené na jednoho obyvatele byly nejnižší v roce 2012 a činily 1,62 tis. Kč. V roce 2016 byly nejvyšší, a to 2,03 tis. Kč.

Tab. 3.3 Vývoj nedaňových příjmů sledované skupiny obcí v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ø Počet obyvatel na obec	167	168	171	174	175	175	176	176
Počet obcí	64	64	64	64	64	64	64	64
Příjmy celkem	153290,99	140775,45	137587,31	171053,65	166604,41	174445,29	186049,22	193121,96
Nedaňové příjmy celkem	18654,82	19701,22	17745,08	21552,23	18577,27	21449,23	22816,56	22010,98
Podíl na celk. příjmech v %	12,17	13,99	12,9	12,6	11,15	12,3	12,26	11,4
Průměr na obec	291,48	307,83	277,27	336,75	290,27	335,14	356,51	343,92
Průměr na obyvatele	1,75	1,83	1,62	1,94	1,66	1,92	2,03	1,95
Průměr na km ²	82,50	87,13	78,48	95,32	82,16	94,86	100,91	97,35
Tempo růstu v %	0,00	5,61	-9,93	21,45	-13,80	15,46	6,37	-3,53

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Celkové nedaňové příjmy měly ve sledovaném období 2010 až 2017 kolísavou tendenci růstu a poklesu, jak je patrné z výše uvedené tabulky 3.3. Největšího tempa růstu bylo dosaženo mezi roky 2012 a 2013, kdy byl meziroční nárůst nedaňových příjmů ve výši 21,45 %. K nejvyššímu meziročnímu poklesu nedaňových příjmů došlo mezi roky 2013 a 2014, kdy byl zaznamenán pokles meziročního tempa růstů o 13,80 %.

3.2.3 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy jsou závislé na rozhodnutí představitelů municipality, tedy na zastupitelstvu obce. Tyto příjmy jsou určeny k financování investičních záměrů municipalit a jsou tvořeny prodejem dlouhodobého majetku, jako např. pozemků, nemovitostí nebo jejich části apod. Do kapitálových příjmů zahrnujeme i přijaté příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku. Tabulka 3.4 prezentuje vývoj kapitálových příjmů šetřené skupiny obcí ve sledovaném

období. Z uvedených dat je patrné, že objem kapitálových příjmů pozvolna klesá, a to od hodnoty 5,44 % podílu na celkových příjmech v roce 2010, až po podíl ve výši 1,32 % v roce 2017. Nejvyšší hodnoty kapitálových příjmů bylo dosaženo v roce 2011, kdy přibýlo do rozpočtu jednotlivých obcí v průměru 174,15 tis. Kč, celkově pak za analyzovanou skupinu obcí to bylo 11 145,85 tis. Kč. V tomto roce dosáhl i přepočet na jednotku rozlohy nejvyšší hodnoty ve výši 49,29 tis. Kč na km², a také přepočet na jednoho obyvatele byl nejvyšší a činil 1,04 tis. Kč. Nejnižšího objemu kapitálových příjmů obce dosáhly v roce 2017, kdy tyto příjmy činily v průměru 39,90 tis. Kč na jednu obec. Tempo meziročního růstu ve sledovaném období se kromě dvou období mezi lety 2010 a 2011 a 2012 a 2013 pohybovalo v záporných číslech, z čehož je patrné, že kapitálové příjmy se u sledované skupiny obyvatel v čase snižovaly.

Tab. 3.4 Vývoj kapitálových příjmů sledované skupiny obcí v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ø Počet obyvatel na obec	167	168	171	174	175	175	176	176
Počet obcí	64	64	64	64	64	64	64	64
Příjmy celkem	153290,99	140775,45	137587,31	171053,65	166604,41	174445,29	186049,22	193121,96
Kapitálové příjmy	8339,11	11145,85	7524,26	11106,14	9123,17	7247,95	6961,24	2553,67
Podíl na celk. příjmech v %	5,44	7,92	5,47	6,49	5,48	4,15	3,74	1,32
Průměr na obec	130,30	174,15	117,57	173,53	142,55	113,25	108,77	39,90
Průměr na obyvatele	0,78	1,04	0,69	1,00	0,81	0,65	0,62	0,23
Průměr na km ²	36,88	49,29	33,28	49,12	40,35	32,05	30,79	11,29
Tempo růstu v %	0,00	33,66	-32,49	47,6	-17,85	-20,55	-3,96	-63,32

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

3.2.4 Přijaté transfery

Tato část práce je zaměřena na vývoj dotací v období let 2010 až 2017. Podíl dotací v rozpočtech obcí ovlivňuje jak realizace investičních akcí obcí a rozšiřování obecního majetku, tak i údržba daného majetku. V následující tabulce 3.5 je vidět vývoj přijatých dotací a je zde patrné, že objem dotací byl v roce 2010 nejvyšší, dosáhl hodnoty 34 983,84 tis. Kč, což představuje v průměru 546,62 tis. Kč na jednu obec. Druhá nejvyšší hodnota přijatých dotací byla zaznamenána v roce 2014, kdy se částka vyšplhala na 24 440,93 tis. Kč a v průměru činila 381,89 tis. Kč na jednu obec. Rok 2012 se stal rokem, kdy obce získaly nejnižší objem dotací ve výši 15 661,14 tis. Kč, což představuje sice 11,38 % celkových příjmů, avšak v přepočtu na jednu obec byl objem dotací v průměru na nejnižší hodnotě, tedy 244,71 tis. Kč. Z celkového pohledu mají transfery ve sledovaném období v procentním vyjádření podílu na celkových příjmech klesající tendenci.

Tab. 3.5 Vývoj přijatých transferů sledované skupiny obcí v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ø Počet obyvatel na obec	167	168	171	174	175	175	176	176
Počet obcí	64	64	64	64	64	64	64	64
Příjmy celkem	153290,99	140775,45	137587,31	171053,65	166604,41	174445,29	186049,22	193121,96
Přijaté transfery	34983,84	18459,51	15661,14	24440,93	15931,8	18931,14	18061,23	18076,92
Podíl na celk. příjmech v %	22,82	13,11	11,38	14,29	9,56	10,85	9,71	9,36
Průměr na obec	546,62	288,43	244,71	381,89	248,93	295,80	282,21	282,45
Průměr na obyvatele	3,27	1,72	1,43	2,19	1,42	1,69	1,60	1,60
Průměr na km²	154,72	81,64	69,26	108,09	70,46	83,73	79,88	79,95
Tempo růstu v %	0,00	-47,23	-15,16	56,06	-34,82	18,83	-4,6	0,09

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Nejvýraznější tempo meziročního nárůstu přijatých transferů bylo zaznamenáno mezi lety 2012 a 2013, kdy tempo růstu v procentním vyjádření překročilo 56 % a nejnižší pokles meziročního tempa růstu byl zaznamenán mezi lety 2010 a 2011, a to 47,23 %.

3.2.5 Běžné výdaje

Běžné výdaje jsou určeny na provoz obce a organizací, které obce zřídily. Tyto výdaje tvoří převážnou část celkových výdajů. Na objemu běžných výdajů se nejvíce podílí výdaje na energie, platy zaměstnanců, odměny zastupitelů, povinné pojistné apod. Jak je patrné z Tab. 3.6 běžné výdaje od roku 2013 do konce sledovaného období měly vzrůstající tendenci. Největší objem běžných výdajů byl zaznamenán v roce 2017, a to 132 273,94 tis. Kč, což v přepočtu na jednu obec činilo 2 066,78 tis. Kč. I když byly běžné výdaje v tomto roce nejvyšší za sledované období, co se týká procentního podílu na celkových výdajích, pak byl tento podíl nejnižší, dosáhl výše pouhých 56,35 %. Běžné výdaje se největší mírou podílely na celkových výdajích v roce 2012, kdy byla zaznamenána hodnota 76,79 %.

Průměrné běžné výdaje na obyvatele se pohybovaly do 12 tis. Kč a nejnižší hodnota byla zjištěna v roce 2011, kdy dosahovala částky ve výši 9,51 tis. Kč na obyvatele, nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2017 a to 11,74 tis. Kč na obyvatele. Obce v průměru vydaly na běžný provoz nejvíce v roce 2017, kdy částka dosáhla výše 2 066,78 tis. Kč na obec a nejméně bylo vynaloženo v roce 2011, kdy se jednalo o pouhých 1 597,99 tis. Kč v průměru na jednu obec. Tempo meziročního růstu běžných výdajů se pohybovalo od hodnoty -7,86 % mezi lety 2010 a 2011 až po 7,77 % zaznamenaných u sledované skupiny mezi lety 2012 a 2013.

Tab. 3.6 Vývoj běžných výdajů sledované skupiny obcí v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ø Počet obyvatel na obec	167	168	171	174	175	175	176	176
Počet obcí	64	64	64	64	64	64	64	64
Výdaje celkem	154496,95	160131,31	141449,72	157920,06	161720,32	192749,2	173881,73	234722,34
Běžné výdaje	111000,05	102271,39	108626,17	117068,88	114342,59	121966,52	125519,41	132273,94
Podíl na celk. výdajích v %	71,85	63,87	76,79	74,13	70,70	63,28	72,19	56,35
Průměr na obec	1734,38	1597,99	1697,28	1829,20	1786,60	1905,73	1961,24	2066,78
Průměr na obyvatele	10,39	9,51	9,93	10,51	10,21	10,89	11,14	11,74
Průměr na km ²	490,91	452,31	480,41	517,75	505,69	539,41	555,13	585,00
Tempo růstu v %	0,00	-7,86	6,21	7,77	-2,33	6,67	2,91	5,38

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

3.2.6 Kapitálové výdaje

Kapitálovými výdaji se rozumí investování peněžní částky do takzvaných stálých aktiv, jakými jsou např. nákup pozemku, nákup nemovitostí, programového vybavení či provedení technické zhodnocení již stávajícího majetku. Jsou to výdaje pravidelně se neopakující a kapitálové výdaje mají návaznost na majetek obce.

Tab. 3.7 Vývoj kapitálových výdajů sledované skupiny obcí v období let 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ø Počet obyvatel na obec	167	168	171	174	175	175	176	176
Počet obcí	64	64	64	64	64	64	64	64
Výdaje celkem	154496,95	160131,31	141449,72	157920,06	161720,32	192749,2	173881,73	234722,34
Kapitálové výdaje	43496,9	57859,92	32823,55	40851,18	47377,73	70782,68	48362,32	102448,4
Podíl na celk. výdajích v %	28,15	36,13	23,21	25,87	29,30	36,72	27,81	43,65
Průměr na obec	679,64	904,06	512,87	638,30	740,28	1105,98	755,66	1600,76
Průměr na obyvatele	4,07	5,38	3,00	3,67	4,23	6,32	4,29	9,10
Průměr na km ²	192,37	255,89	145,17	180,67	209,53	313,05	213,89	453,09
Tempo růstu v %	0	33,02	-43,27	24,46	15,98	49,4	-31,68	111,84

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Z výše uvedené Tab. 3.7 je patrné, že nejvyšší nárůst kapitálových výdajů se uskutečnil v roce 2017, kdy investovaná částka dosáhla 102 448,40 tis. Kč, což znamenalo meziroční tempo růstu ve výši 111,84 %. Přepočtením bylo zjištěno, že kapitálový výdaj činil 1 600,76 tis. Kč na jednu obec, dále v přepočtu na jednoho obyvatele byly výdaje ve výši 9,10 tis. Kč a na jednotku míry, tedy km², to bylo 453,09 tis. Kč. Naopak nejnižší částky na kapitálové výdaje byly vynaloženy v roce 2012, a to pouhých 32 823,55 tis. Kč. Na jednu obec tyto výdaje činily 512,87 tis. Kč, na jeden km² byla zjištěna hodnota 145,17 tis. Kč a v přepočtu na jednoho obyvatele to bylo 3000 Kč.

3.2.7 Financování

Jak již bylo uvedeno dříve, pro sestavení vyrovnaného rozpočtu platí zásada:

$$\text{příjmy} - \text{výdaje} \pm \text{financování} = 0 \quad (3.1)$$

Z této rovnice vyplývá, že saldo příjmů a výdajů je pokaždé kryto financováním, tedy osmou třídou dle rozpočtové skladby. Prostřednictvím této třídy dochází k vyrovnaní nesouladu mezi příjmy a výdaji. Pokud je saldo záporné, obec použije nastřádané finanční prostředky minulých let, a v případě že obec takové prostředky nemá, půjčí si je od peněžního ústavu. Pokud je saldo kladné použije tento přebytek k financování plánovaných investic nebo jej uloží na svůj účet pro potřeby v dalších letech. Výše částek, které musely být použity k financování nebo naopak byly přebytkem v jednotlivých letech sledovaného období, jsou uvedeny již v Tab. 3.1. V monitorovaném období pěti let byly zjištěny záporné hodnoty a kladné hodnoty v letech 2013, 2014 a v roce 2016. Největší rozdíl mezi příjmy a výdaji byl pak v roce 2017, kdy průměr na jednu obec činil -650,01 tis. Kč, což bylo na jednoho obyvatele -3,69 tis. Kč a na jednu jednotku rozlohy -183,98 tis. Kč. V roce 2013 měly sledované obce nižší výdaje jak příjmy a naspořily tak v průměru 205,21 tis. Kč na obec, na jednotku rozlohy pak 58,08 tis. Kč a průměr na obyvatele pak byl 1,18 tis. Kč.

Výše z Tab. 3.1 Vývoj hospodaření sledovaných obcí v letech 2010 až 2017 v tis. Kč

Financování	-1205,96	-19355,86	-3862,41	13133,59	4884,09	-18303,91	12167,49	-41600,38
Průměr na obec	-18,84	-302,44	-60,35	205,21	76,31	-286,00	190,12	-650,01
Průměr na obyvatele	-0,11	-1,80	-0,35	1,18	0,44	-1,63	1,08	-3,69
Průměr na km ²	-5,33	-85,60	-17,08	58,08	21,60	-80,95	53,81	-183,98

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování

3.3 Hospodaření s majetkem

V této podkapitole je věnována pozornost hospodaření s majetkem. Všechny obce v České republice se musí řídit zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, zde jsou také, zejména v díle 2 v § 38 a § 39, uvedena pravidla hospodaření s majetkem obce. Informace o majetku obce jsou vedeny ve výkazu nazvaném Rozvaha. Z něj jsou také získány i podklady k následující tabulce 3.8, která zachycuje vývoj majetku sledované skupiny obcí v období 2010 až 2017 v tis. Kč, kde jsou uvedeny stavy jednotlivých částí majetku sledované skupiny obcí.

V řádku pod zkratkou DNM (dlouhodobý nehmotný majetek) lze vypořádat, že nejmenší objem DNM byl v roce 2011, kdy dosáhl hodnoty pouhých 5 731,33 tis. Kč. Oproti předešlému roku 2010 to znamenalo pokles o 38,61 %. Nejvyššího objemu bylo dosaženo

v roce 2016, kdy hodnota DNM dosáhla k 9 532,27 tis. Kč za sledovanou skupinu. V řádku s identifikátorem DHM (dlouhodobý hmotný majetek) lze vypožorovat, že nejnižší částka byla opět v roce 2011, a to 818 913,84 tis. Kč, tedy o 136 828,29 tis. Kč méně než v předešlém roce, což znamená pokles o 14,32 %. Naopak největší meziroční nárůst byl zjištěn mezi lety 2016 a 2017, kdy se jednalo o zvýšení objemu o 6,92 %. Na řádku označeném jako DFM (dlouhodobý finanční majetek) lze pozorovat jen malé meziroční změny, přesto mezi prvním rokem sledovaného období a posledním je vidět přírůstek ve výši 9 953,81 tis. Kč, což v přepočtu na obec činí 155,53 tis. Kč. O řádek níže je pak uvedeno meziroční tempo růstu, vyjádřeno v procentech, počítáno ze stálých aktiv. Velmi výrazná změna nastala mezi lety 2010 a 2011, kdy se snížila hodnota stálých aktiv o 13,51 %, v dalších letech již byly zaznamenány jen kladné hodnoty a ty se pohybovaly v rozmezí od 2,40 % až k 6,65 % meziročnímu tempu růstu.

V dalším řádku tabulky jsou uvedena celková oběžná aktiva, ve kterých jsou zahrnuty zásoby, krátkodobé pohledávky a krátkodobý finanční majetek. Vývoj oběžných aktiv ve sledovaném období vybrané skupiny obcí mezi lety 2010 a 2017 zaznamenal vzrůst o 132 449,46 tis. Kč, což v přepočtu na jednu obec činí 2 069,52 tis. Kč. Tempo meziročního růstu oběžných aktiv je po celou dobu sledování v kladných hodnotách, tedy stále se zvyšovala hodnota tohoto majetku. Nejvyšší meziroční nárůst byl pak zjištěn mezi roky 2014 a 2015, kdy došlo ke zvýšení o 18,86 %.

Z uvedené Tab. 3.8 je tak patrné, že celkové tempo meziročního růstu celkových aktiv sledované skupiny obcí mezi lety 2010 a 2011 zaznamenal jediný pokles k předešlému období, a to o 11,19 %. V letech 2014 a 2015 došlo k nejvyššímu meziročnímu nárůstu ve výši 8,68 %, v dalších pěti letech tempo růstu zaznamenalo pokles a pohybovalo se do 8 % meziroční akumulace celkových aktiv sledované skupiny.

Tab. 3.8 Vývoj majetku sledované skupiny obcí v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
DNH	9 335,30	5 731,33	6 019,14	8 342,35	9 099,70	8 906,95	9 532,27	9 323,27
Podíl DNM na TA v %	0,82	0,57	0,57	0,76	0,79	0,71	0,73	0,67
DHM	955 742,13	818 913,84	864 347,45	887 151,05	908 159,69	968 016,86	1 003 584,79	1 073 026,40
Podíl DHM na TA v %	83,93	80,97	81,22	80,44	79,07	77,55	76,82	76,72
DFM	34 502,00	34 385,16	36 743,46	36 167,84	38 041,00	42 033,45	44 761,44	44 455,81
Podíl DFM na TA v %	3,03	3,40	3,45	3,28	3,31	3,37	3,43	3,18
Stálá aktiva (SA)	1 001 960,43	866 556,90	912 028,02	933 933,65	957 550,19	1 021 176,53	1 060 501,77	1 129 400,00
Podíl SA na TA v %	87,99	85,68	85,70	84,68	83,37	81,81	81,17	80,75
Tempo růstu v % (SA)	0,00	-13,51	5,25	2,40	2,53	6,65	3,85	6,50
Oběžná aktiva (OA)	136 784,79	144 814,62	152 119,99	168 903,73	190 998,72	227 029,83	245 944,12	269 234,25
Podíl OA na TA v %	12,01	14,32	14,30	15,32	16,63	18,19	18,83	19,25
Tempo růstu v % (OA)	0,00	5,87	5,04	11,03	14,78	18,86	8,33	9,47
Aktiva celkem (TA)	1 138 745,22	1 011 371,52	1 064 148,01	1 102 837,38	1 148 548,91	1 248 206,36	1 306 445,89	1 398 634,25
Tempo růstu v % (TA)	0,00	-11,19	5,22	3,64	4,14	8,68	4,67	7,06

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

3.3.1 Celková aktiva

V následující Tab. 3.9 je zobrazen vývoj celkových aktiv za sledovanou skupinu obcí a je z ní patrné, že sledovaná skupina obcí zvyšovala objem svých celkových aktiv pod celou dobu sledování, vyjma let 2011 a 2013. U monitorovaných obcí v letech 2011, 2012 a 2013 je pozorován mírný pokles oproti prvnímu roku, kdy celková aktiva činila 1 138 745,22 tis. Kč, v přepočtu na jednu ze sledovaných obcí to pak bylo 17 792,89 tis. Kč. Celková aktiva vyjádřena na jednoho obyvatele dosáhla nejvyšší hodnoty v roce 2017, a to 124,01 tis. Kč a nejnižší hodnota je uvedena v roce 2011, kdy to bylo 93,98 tis. Kč. Průměr celkových aktiv 6 185,64 tis. Kč na jednotku rozlohy byl v roce 2017, a to je také nejvyšší částka u sledované skupiny obcí za monitorované období, nejnižší hodnoty 4 472,92 tis. Kč na km² pak bylo dosaženo v roce 2011. Rozdíl mezi prvním a posledním rokem monitorovaného období činil 259 889,03 tis. Kč.

Tab. 3.9 Vývoj celkových aktiv sledované skupiny obcí v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ø Počet obyvatel na obec	167	168	171	174	175	175	176	176
Počet obcí	64	64	64	64	64	64	64	64
Aktiva celkem	1 138 745,22	1 011 371,52	1 064 148,01	1 102 837,38	1 148 548,91	1 248 206,36	1 306 445,89	1 398 634,25
Průměr na obec	17792,89	15802,68	16627,31	17231,83	17946,08	19503,22	20413,22	21853,66
Průměr na obyvatele	106,54	94,06	97,24	99,03	102,55	111,45	115,98	124,17
Průměr na km ²	5036,24	4472,92	4706,33	4877,44	5079,60	5520,35	5777,92	6185,64

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

3.3.2 Dlouhodobý hmotný majetek

Dlouhodobý hmotný majetek se na celkových aktivech, ve sledovaném období podílel ze 76,72 až 83,93 %, jak je uvedeno v tabulce 3.8 a jsou tak významným ukazatelem. Z Tab. 3.10 je zjevné, že v prvním roce sledovaného období je objem DHM ve výši 955 742,13 tis. Kč a v následujícím roce 2011 objem DHM poklesl o 136 828,29 tis. Kč. Sledovaná skupina obcí tak v tomto roce vykazuje nejnižší přepočtené hodnoty u všech sledovaných ukazatelů. Hodnota DHM na jednu obec činila 12 795,53 tis. Kč, na jednotku rozlohy 3 621,75 tis. Kč na km² a průměr na jednoho obyvatele byl 76,62 tis. Kč. Po celou dobu sledovaného období nebyla přesáhnuta hranice 100 tis. Kč. S ohledem na změnu zákona o odpisování DHM je zřejmý pokles mezi lety 2010 a 2011, kdy se snížil objem DHM o 136 828,29 tis. Kč

Tab. 3.10 Vývoj DHM sledované skupiny obcí v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ø Počet obyvatel na obec	167	168	171	174	175	175	176	176
Počet obcí	64	64	64	64	64	64	64	64
DHM	955742,13	818913,84	864347,45	887151,05	908159,69	968016,86	1003584,79	1073026,40
Průměr na obec	14933,47	12795,53	13505,43	13861,74	14190,00	15125,26	15681,01	16766,04
Průměr na obyvatele	89,42	76,62	78,98	79,67	81,09	86,43	89,10	95,26
Průměr na km ²	4226,89	3621,75	3822,69	3923,54	4016,45	4281,18	4438,48	4745,59

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Ukazatel věřitelského rizika, někdy také nazýván ukazatel celkové zadluženosti, kdy je počítán podíl cizích zdrojů na celkových aktivech, se u sledované skupiny obcí, jak je zjevné z Tab. 3. 11 pohybuje pod 6 % a má kolísavou tendenci. Nejnižší zadluženost vybraná skupina obcí vykazuje v prvním roce sledovaného období, kdy byl podíl ve výši 3,88 % a největší zadluženost je pak v roce 2017, kdy hodnota dosáhla 5,53 %.

Tab. 3.11 Ukazatel věřitelského rizika sledované skupiny obcí v období 2010 až 2017 v %

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Cizí zdroje	44211,66	55434,98	53382,48	43341,60	48206,39	67518,59	57296,55	77315,75
Celková aktiva	1138745,22	1011371,52	1064148,01	1102837,4	1148548,91	1248206,36	1306445,9	1398634,25
Celková zadluženost	3,88	5,48	5,02	3,93	4,20	5,41	4,39	5,53

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Schopnost samofinancování naznačuje, jak je obec schopná pokrýt své potřeby a financovat je z vlastních zdrojů. Z Tab. 3.12 je zřejmé, že tato schopnost je u vybrané skupiny obcí poměrně vysoká, pohybuje se nad úrovní 90 %. Ve sledovaném období 2010 až 2017 koeficient samofinancování nevykazuje výrazné změny, pohybuje se v rozmezí dvou

procentních bodů. Nejlépe na tom byly sledované obce v roce 2010 s hodnotou 96,12 % a nejnižší síla samofinancování byla zaznamenána v roce 2017, a to 94,47 procent.

Tab. 3.12 Schopnost samofinancování sledované skupiny obcí v období 2010 až 2017 v %

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Vlastní jmění	1094533,56	955936,54	1010765,53	1059495,77	1100342,53	1180687,77	1249149,34	1321318,50
Celková aktiva	1138745,22	1011371,52	1064148,01	1102837,38	1148548,91	1248206,36	1306445,89	1398634,25
Koef. samofinancování	96,12	94,52	94,98	96,07	95,80	94,59	95,61	94,47

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Financování investic z vlastních zdrojů mohou obce provádět, jestliže při svém hospodaření vykážou přebytek běžného rozpočtu. Rozdílem mezi přebytkem běžného rozpočtu a odpisy zjistíme, v jaké výši mohou obce použít své finance k investičním účelům. V Tab. 3.13 je zaznamenán vývoj schopnosti samofinancování za období 2010 až 2017, kde je pozorovatelné, že sledovaná skupina obcí po celou dobu vykazovala kladné hodnoty. V roce 2012 je patrná nejmenší hodnota rozdílu mezi přebytkem běžného rozpočtu a odpisy, toto bylo zapříčiněno povinnostmi obcí odepisovat dlouhodobý majetek. Ve stejném roce mohla sledovaná skupina obcí vynaložit na financování investic v průměru na jednu obec 110,14 tis. Kč. Největší objem prostředků na financování investic mohly obce použít v roce 2017, kdy průměrná částka na obec činila 598,71 tis. Kč. Tempo meziročního růstu rozdílu mezi přebytkem běžného rozpočtu a odpisy je výrazně kolísavé, v roce 2012 je zřetelný pokles, a to až o 72,89 % proti předešlému roku, ale v roce následujícím byl patrný nárůst ve výši 301,18 % proti roku 2012.

Tab. 3.13. Vývoj možnosti investování z vlastních zdrojů sledované skupiny obcí v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ø Počet obyvatel na obec	167	168	171	174	175	175	176	176
Počet obcí	64	64	64	64	64	64	64	64
Běžné příjmy	144951,88	129629,6	130063,05	159947,51	157481,24	167197,34	179087,98	190568,29
Běžné výdaje	111000,05	102271,39	108626,17	117068,88	114342,59	121966,52	125519,41	132273,94
Přebytek běžného rozpočtu (PBR)	33951,83	27358,21	21436,88	42878,63	43138,65	45230,82	53568,57	58294,35
Odpisy (O)	1000,00	1358,30	14387,64	14584,89	16261,76	17060,86	18470,29	19977,00
Rozdíl mezi PBR a O	32951,83	25999,91	7049,24	28293,74	26876,89	28169,96	35098,28	38317,35
Průměr na obec	514,87	406,25	110,14	442,09	419,95	440,16	548,41	598,71
Průměr na km²	145,73	114,99	31,18	125,13	118,87	124,59	155,23	169,46
Průměr na obyvatele	3,08	2,42	0,64	2,54	2,40	2,52	3,12	3,40
Tempo růstu PBR v %	0,00	-19,42	-21,64	100,02	0,61	4,85	18,43	8,82
Tempo růstu rozdílu PBR a O v %	0,00	-21,10	-72,89	301,37	-5,01	4,81	24,59	9,17

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

4 ZHODNOCENÍ REPRODUKCE MAJETKU VYBRANÉ SKUPINY OBCÍ

Obsahem této kapitoly je zhodnocení reprodukce majetku vybrané skupiny obcí s ostatními obcemi České republiky, a také se třemi vybranými obcemi z vybrané skupiny obcí, které byly vybrány jako nejbližší k průměrné obci z hlediska průměrného počtu obyvatel a průměrné velikosti.

K výpočtům a následným přepočtům na jednoho obyvatele jsou hodnoty získány z internetového portálu Monitor – státní pokladna a z výkazu Porovnání finančních a účetních ukazatelů (území). Vývoj obyvatelstva je doložen v jednotlivých tabulkách. Potřebná výměra obcí v km² je získána tak, že od celé rozlohy ČR (78 866 km²) je odečtena plocha, kterou zabírá hlavní město Praha (496 km²) a dále čtyři vojenské újezdy Bolatice (165,59 km²), Březina (149,83 km²), Hradiště (280,81 km²) a Libavá (227,10 km²). Pro přepočet na km² je použita rozloha 77 546,67 km².

Vybraným vzorkem, ze sledované skupiny obcí, jsou obce:

- Starý Vestec s katastrální výměrou 3,55 km² a průměrným počtem obyvatel 178,
- Dvakačovice s katastrální výměrou 3,63 km² a průměrným počtem obyvatel 176,
- Častohostice s katastrální výměrou 3,50 km² a průměrným počtem obyvatel 191.

Obce svůj majetek v počátku sledovaného období neměly povinnost odepisovat, většina obcí jej pouze zaznamenávala v pořizovací hodnotě. Obce začaly odepisovat majetek druhý rok sledovaného období, tedy v roce 2011. Kromě sledované hodnoty dlouhodobého majetku je pozornost zaměřena na vyjádření hodnoty ročních odpisů. Aby bylo možné zjistit, zda jsou obce schopny reprodukovat majetek svými zdroji v návaznosti na velikost odpisů, je nutné prošetřit objem ročních odpisů, a také zjistit výši provozního přebytku obce.

4.1 Odpisy majetku

V Tab. 4.1 je zaznamenán vývoj odpisů šetřené skupiny obcí ve sledovaném období a je patrné, že odpisy mají vzestupnou tendenci. Při pozorném prostudování Tab. 4.1 je viditelné, že zásadní zlom nastal v oblasti odpisů v roce 2012, kdy byl u sledované skupiny obcí zaznamenán meziroční růst zhruba 9 krát proti předešlému roku. Celkové odpisy na jednu obec ve sledovaném období se pohybovaly od 15,63 tis. Kč do 312,14 tis. Kč. Výše odpisů ve sledovaném období přepočítána na jednoho obyvatele se pohybovala do dvou tisíců korun

českých. Odpisy přepočtené na jednotku výměry v km² ve sledovaném období v prvních dvou letech nepřesáhly hodnotu 10 tis. Kč/km², počínaje rokem 2012 již výše odpisu přesáhla 60 tis. Kč/km² a od tohoto roku stále rostla. V roce 2017 sledovaná skupina obcí odepsala majek za 88,35 tis. Kč/km².

Tab. 4.1. Vývoj odpisů sledované skupiny obcí v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ø Počet obyvatel na obec	167	168	171	174	175	175	176	176
Počet obcí	64	64	64	64	64	64	64	64
Odpisy	1000,00	1358,30	14387,64	14584,89	16261,76	17060,86	18470,29	19977,00
Průměr na obec	15,63	21,22	224,81	227,89	254,09	266,58	288,60	312,14
Průměr na obyvatele	0,09	0,13	1,31	1,31	1,45	1,52	1,64	1,77
Průměr na km ²	4,42	6,01	63,63	64,50	71,92	75,45	81,69	88,35
Tempo růstu v %	0,00	35,83	959,24	1,37	11,50	4,91	8,26	8,16

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Výše odpisů ostatních obcí české republiky, vyjma hlavního města Prahy, jsou uvedeny v Tab. 4.2. Z této tabulky je zřejmé, že podobně jak u sledované skupiny obcí, tak i u obcí ČR byl největší meziroční nárůst odpisů v roce 2012, kdy došlo u skupiny obcí ČR oproti roku 2011 k nárůstu o 1 331,31 %. V ostatních letech se již tempo meziročního růstu pohybovalo do 10 %. Odpisy přepočtené na jednu obec v roce 2010 vykazují pouhých 18,21 tis. Kč, což byla nejnižší výše odpisů. Nejvíce v průměru obce odepsaly v roce 2017, kdy tato částka činila 3 380,91 tis. Kč. Objem odpisů přepočtený na jednoho obyvatele dosáhl nejvyšší hodnoty v roce 2017.

Tab. č. 4.2 Vývoj odpisů obcí ČR s celkovou rozlohou 77 546,67 km² v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obcí	6249	6250	6250	6252	6252	6252	6257	6257
Počet obyvatel	9255739	9273582	9261813	9267432	9267346	9277354	9286394	9298312
Odpisy	113814,59	1193257,13	17079187,91	17397344,96	17962369,89	19023111,15	20783541,79	21154352,04
Průměr na obec	18,21	190,92	2732,67	2782,68	2873,06	3042,72	3321,65	3380,91
Průměr na obyvatele	0,01	0,13	1,84	1,88	1,94	2,05	2,24	2,28
Průměr na km ²	1,47	15,39	220,24	224,35	231,63	245,31	268,01	272,80
Tempo růstu v %	0,00	948,42	1331,31	1,86	3,25	5,91	9,25	1,78

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Postupný vývoj odpisů vybraného vzorku 3 obcí ve sledovaných letech 2010 až 2017 je v následujících tabulkách, ve kterých je zapsána celková výše odpisů dané obce, přepočet

na jednoho obyvatele, přepočet na jednotku míry v km², a také meziroční tempo růstu odpisů vyjádřeno v procentech.

V Tab. 4.3 u obce Starý Vestec je na první pohled zřejmé, že obec v roce 2010 a 2011 nevykázala žádnou výši odpisů. Odpisovat započala až v roce 2012, kdy výše odpisů činila 224,89 tis. Kč. Nejvyšší objem odpisů byl zaznamenán v roce 2017, kdy obec vykázala odpisy v hodnotě 340,20 tis. Kč. Hodnota odpisů v roce 2012 a 2013 je totožná, v roce 2014 došlo k nárůstu o 19,52 %, jak je zřejmé z meziročního tempa růstu k předešlému 2013. Mezi lety 2014 a 2015 byl zaznamenán pokles odpisů, kdy objem dosáhl druhé nejnižší hodnoty 237,88 tis. Kč, tento pokles je evidentní i z řádku Tempo růstu v %, kde je zapsána jediná záporná hodnota ve sledovaném období 2010 až 2017.

Tab. č. 4.3 Vývoj odpisu obce Starý Vestec s celkovou rozlohou 3,55 km² v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvatel	167	175	184	186	185	189	178	164
Odpisy	0,00	0,00	224,89	224,89	268,80	237,88	285,94	340,20
Průměr na obyvatele	0,00	0,00	1,22	1,21	1,45	1,26	1,61	2,07
Průměr na km ²	0,00	0,00	63,32	63,32	75,68	66,97	80,51	95,78
Tempo růstu v %	0,00	0,00	0,00	0,00	19,52	-11,50	20,21	18,98

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Vývoj odpisů obce Dvakačovice je evidován v Tab. 4. 4. I u této obce je absence odpisů v prvních dvou letech 2010 a 2011 a shodně první hodnota odpisů byla zapsána až roce 2012 ve výši 310,01 tis. Kč. Nejvyšší hodnotu dlouhodobého majetku obec odepsala v roce 2015 a její výše činila 333,62 tis. Kč. Nejnižší hodnota je pak zaznamenána v roce 2017 a vykazovala 309,41 tis. Kč. U této obce je tempo meziročního růstu odpisů značně kolísavé, v letech 2013, 2016 a 2017 jsou evidovány záporné hodnoty, což znamená, že došlo k poklesu odpisů k předešlým letům. Výrazný vzestup odpisů je zřetelný mezi lety 2013 a 2014, kdy meziroční tempo růstu odpisů vykazuje hodnotu 7,27 %.

Tab. 4. 4 Vývoj odpisů obce Dvakačovice s celkovou rozlohou 3,63 km² v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvatel	185	184	177	171	178	173	172	172
Odpisy	0,00	0,00	310,01	309,79	332,30	333,62	315,55	309,41
Průměr na obyvatele	0,00	0,00	1,75	1,81	1,87	1,93	1,83	1,80
Průměr na km ²	0,00	0,00	0,00	85,35	91,55	91,91	86,93	85,24
Tempo růstu v %	0,00	0,00	0,00	-0,07	7,27	0,40	-5,42	-1,95

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Poslední z porovnávaných obcí je obec Častohostice a vývoj odpisů této obce je uveden v Tab. 4. 5, ze které je patrné, že u této obce se projevuje stejný trend jako u předešlých obcí a to, že obec také začala odepisovat dlouhodobý majetek až v roce 2012. Odpisy této obce mimo roku 2011, kde je evidován pokles ve vztahu k roku 2010, mají vzrůstající tendenci. Toto se projevilo i na meziročním tempu růstu, který jako jediný v tomto roce vykazuje zápornou hodnotu. V následujícím roce 2012 je evidován nárůst odpisů dlouhodobého majetku o 27,32 % k předešlému roku 2011.

Tab. 4.5 Vývoj odpisů obce Častohostice s celkovou rozlohou 3,50 km² v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvatel	190	198	200	196	191	179	182	190
Odpisy	0,00	0,00	490,42	463,86	590,57	606,60	614,75	652,28
Průměr na obyvatele	0,00	0,00	2,45	2,37	3,09	3,39	3,38	3,43
Průměr na km ²	0,00	0,00	140,18	132,59	168,81	173,39	175,72	186,45
Tempo růstu v %	0,00	0,00	0,00	-5,41	27,32	2,71	1,34	6,10

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

K porovnání vývoje a objemu odpisů dlouhodobého hmotného majetku porovnávaných obcí je vybrán přepočet hodnoty odpisů na jednoho obyvatele, který je zaznamenán v Tab. 4.6. Na první pohled je patrné, že největší hodnotu odpisů dlouhodobého majetku přepočtenou na jednoho obyvatele vykazala obec Častohostice v roce 2017 a činila 3,43 tis. Kč. Nejnížší hodnota odpisů, vyjma let 2010 a 2011, kdy 3 vybrané obce neodepisovaly, je evidována v roce 2013 u obce Starý Vestec. V tomto roce obec Starý Vestec odepsala dlouhodobý majetek ve výši 1,21 tis. Kč na jednoho obyvatele.

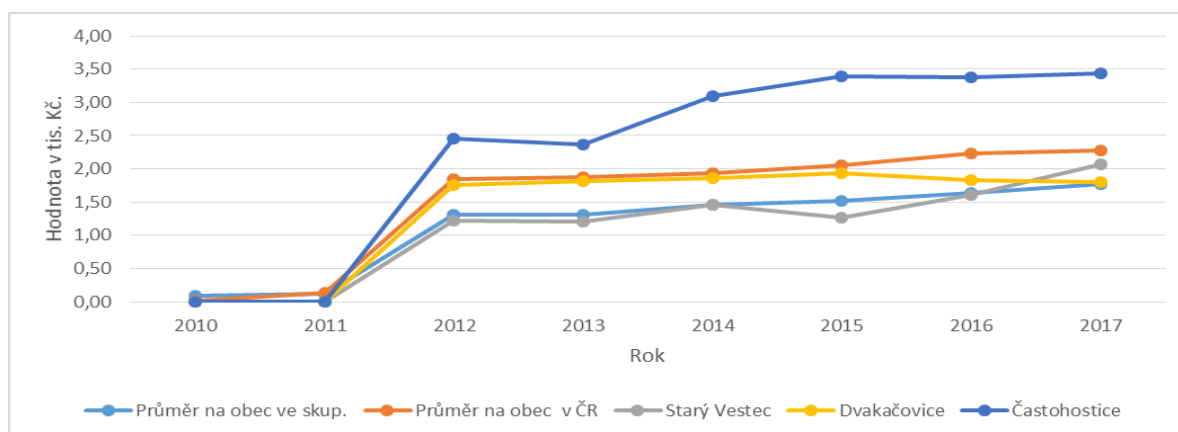
Tab. 4.6 Vývoj odpisů dlouhodobého majetku porovnávaných obcí přepočtený na jednoho obyvatele v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Průměr na oby. ve skup.	0,09	0,13	1,31	1,31	1,45	1,52	1,64	1,77
Průměr na obec v ČR	0,01	0,13	1,84	1,88	1,94	2,05	2,24	2,28
Starý Vestec	0,00	0,00	1,22	1,21	1,45	1,26	1,61	2,07
Dvakačovice	0,00	0,00	1,75	1,81	1,87	1,93	1,83	1,80
Častohostice	0,00	0,00	2,45	2,37	3,09	3,39	3,38	3,43

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Pro názornější představu vývoje odpisů dlouhodobého majetku ve sledovaném období 2010 až 2011 je použito grafického znázornění v Grafu 4.1, ze kterého je zřejmé, že obec Častohostice odepsala, kromě let 2010 a 2011, více dlouhodobého majetku na jednoho obyvatele než ostatní porovnávané obce. K největšímu zaznamenanému růstu odpisů došlo mezi lety 2011 a 2012, kdy vzrostla tato hodnota z 0 na 2,45 tis. Kč na jednoho obyvatele u obce Častohostice. Je také zjevné, že v období 2012 a 2013 vykazují obce rovnoměrný vývoj odepsaného dlouhodobého majetku. Dále je patrné, že obec Dvakačovice v letech 2012 až 2015 vykazovala téměř stejný objem odpisů ve srovnání s průměrem všech obcí ČR. Na druhou stranu je obec Dvakačovice jedinou obcí vykazující pokles odpisů v období mezi roky 2016 a 2017, kdy snížila objem hodnoty odpisů na obyvatele z 1,83 na 1,80 tis. Kč.

Graf 4.1 Vývoj odpisu dlouhodobého majetku porovnávaných obcí přepočtený jednoho obyvatele v tis. Kč

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Vývoj odpisů u obcí ČR a vybrané skupiny obcí, přepočítaný na jednoho obyvatele, vykazuje ve sledovaném období téměř rovnoměrný růst, jen s rozdílnými hodnotami ve srovnání s vývojem odpisů vybraných 3 obcí, mezi kterými byly zachyceny výrazné rozdíly. Například v roce 2015 jsou zachyceny tyto skutečnosti: u obce Častohostice nárůst, u obce Starý Vestec pokles a u obce Dvakačovice nepatrný nárůst odpisů přepočtených na jednoho obyvatele.

Odpisy představují pomalý způsob přenášení hodnoty dlouhodobého majetku do nákladů obce. Jako možný zdroj financování investic mohou být použity jen v případě, že výnos obce pokryje náklady a přebytek tak může být použit na financování investic dlouhodobého majetku. Vývoj odpisů v přepočtu na jednoho obyvatele u všech porovnávaných

obcí je téměř totožný a pohyboval se v rozmezí od 0,00 do 3,43 tis. Kč. Nejvyšší částka odpisu na jednoho obyvatele byla zaznamenána u 1 ze 3 vybraných obcí, a to obce Častohostice. I když u skupiny 3 obcí, kde je počet obyvatel v průměru kolem 176 obyvatel, je tato částka při prvním pohledu značná, v případě že budeme uvažovat porovnání s obcí, která sice v uvedené Tab. 4.6 ve skupině obcí ČR má ve stejném roce uvedenu hodnotu odpisů 2,28 tis. Kč na obyvatele, ovšem v obci bude žít více obyvatel, tak tato obec může ve skutečnosti odepsat stejnou výši celkových odpisů dlouhodobého majetku jako obec s hodnotou 3,43 tis. Kč na obyvatele. Z toho vyplývá, že toto není vhodně zvolený ukazatel na porovnání velikosti odpisů na jednoho obyvatele se skupinou obcí ČR.

4.2 Provozní přebytek

Provozní přebytek, jinak také přebytek běžného rozpočtu očištěný o odpisy, je částka, kterou mohou obce vydat jako vlastní finanční zdroje na financování investic, to znamená investice na rozvoj nad rámec investic do obnovy majetku. Jejich průměrná výše je uvedena v Tab. 4.7 a pro snadnější názornost také v grafickém znázornění Grafu 4.2. Při pozorném prohlédnutí je patrné, že tento zdroj financování investic z vlastních zdrojů, s výjimkou roku 2016 u obce Častohostice, se pohybuje v kladných hodnotách.

U 3 obcí ze sledované skupiny obcí je vidět značná odlišnost v roce 2010, kdy u obce Dvakačovice bylo možno použít na financování investic částku ve výši 4 695,40 tis. Kč a v roce 2011 je výrazný rozdíl přebytku běžného rozpočtu a odpisů mezi průměrnou hodnotou sledované skupiny obcí a obcí Starý Vestec, tento rozdíl byl ve výši 3 448,86 tis. Kč. Mezi roky 2016 a 2017 je u obce Častohostice patrný zřetelný vzestup mezi přebytkem běžného rozpočtu a odpisy, a to z hodnoty -681,42 na 2 249,34 tis. Kč.

Vývoj rozdílu mezi přebytkem běžného rozpočtu a odpisy u obcí ČR ve sledovaném období 2010 až 2017 vyjádřený v průměru na jednu obec a ostatními porovnávanými obcemi, graficky zaznamenaný v Grafu 4.2, je (s výjimkou let 2011 a 2014) shodný, pokud se jedná o sklon vývoje. Jsou zde ale značné difference v hodnotách přepočítaných na jednu obec.

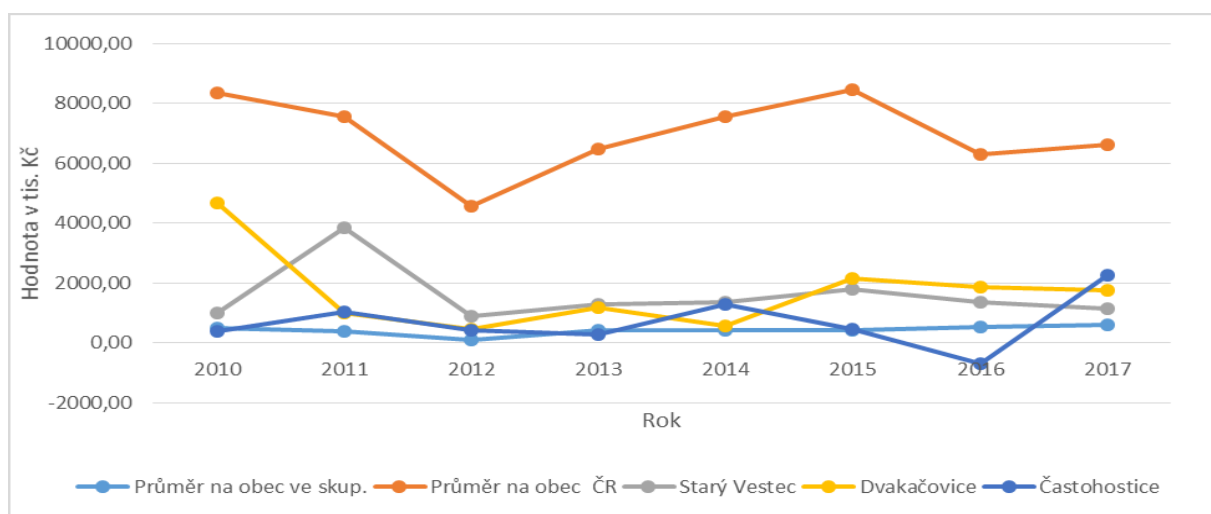
Tab. 4.7 Vývoj rozdíl mezi přebytkem běžného rozpočtu a odpisy porovnávaných obcí v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Průměr na obec ve skup.	514,87	406,25	110,14	442,09	419,95	440,16	548,41	598,71
Průměr na obec ČR	8374,84	7560,97	4568,82	6484,72	7556,25	8450,24	6308,90	6615,53
Starý Vestec	1009,58	3855,11	899,69	1295,01	1380,05	1786,71	1356,97	1141,95
Dvakačovice	4695,40	991,22	455,14	1198,23	585,74	2170,38	1860,94	1770,78
Častohostice	402,80	1039,14	408,10	279,59	1288,70	462,16	-681,42	2249,34

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Všechny hodnoty provozního přebytku očištěného o odpisy zaznamenané v Tab. 4.7 jsou kladné, až na hodnotu u obce Častohostice v roce 2016, kdy byla vykázána částka mínus 681,42 tis. Kč, což je také zřejmé z Grafu 4.2. Mezi lety 2010 a 2011 dvě ze tří sledovaných obcí zaznamenávají vyšší rozdíl mezi provozním přebytkem a odpisy.

Graf 4.2 Vývoj rozdílu přebytku běžného rozpočtu a odpisů u porovnávaných obcí ve sledovaném období 2010 až 2017 v tis. Kč

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Vývoj rozdílu mezi přebytkem běžného rozpočtu a odpisy přepočtený na jednoho obyvatele v sledovaném období 2010 až 2017 je uvedený v Tab. 4.8. Z této tabulky je zřejmá rozkolísanost uvedených hodnot. Největší rozdíl je vykazován v roce 2010, kdy u obce Dvakačovice je zapsaná hodnota 25,38 tis. Kč na obyvatele a u obce Častohostice 2,12 tis. Kč na obyvatele a nejnižší rozdíly jsou pak vidět v roce 2012. Obec, která zaznamenala v letech 2015 až 2017 výrazné úspory, byla obec Dvakačovice, kdy tento provozní přebytek očištěný o odpisy neklesl pod hodnotu 10 tis. Kč na jednoho obyvatele.

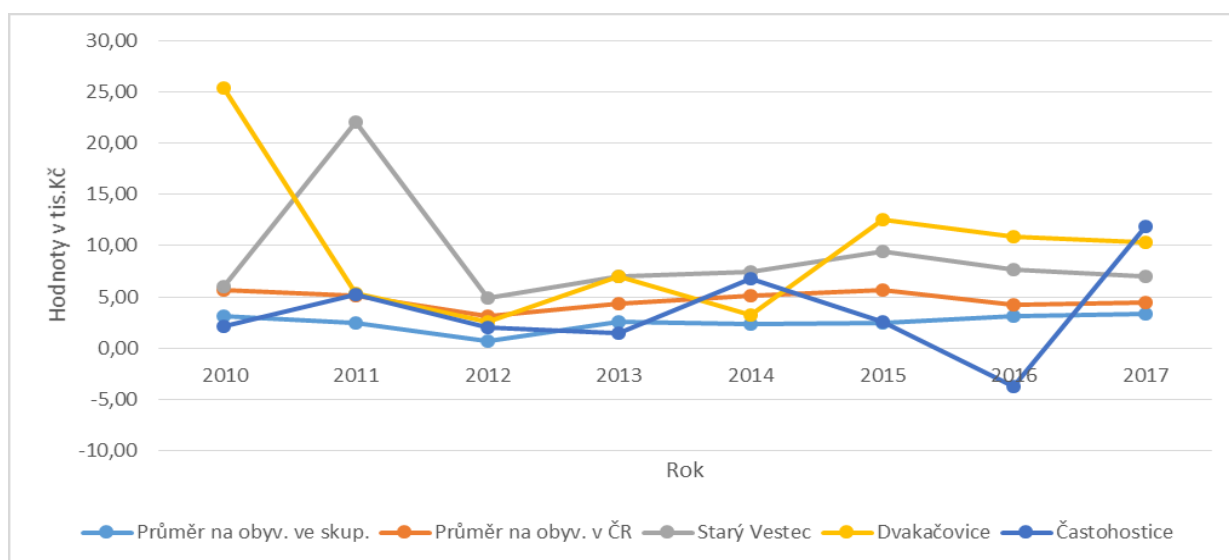
Tab. 4.8 Vývoj rozdíl mezi přebytkem běžného rozpočtu a odpisy přepočtený na jednoho obyvatele v období 2010 -2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Průměr na obyv. ve skup.	3,08	2,42	0,64	2,54	2,40	2,52	3,12	3,40
Průměr na obyv. v ČR	5,65	5,10	3,08	4,37	5,10	5,69	4,25	4,45
Starý Vestec	6,05	22,03	4,89	6,96	7,46	9,45	7,62	6,96
Dvakačovice	25,38	5,39	2,57	7,01	3,29	12,55	10,82	10,30
Častohostice	2,12	5,25	2,04	1,43	6,75	2,58	-3,74	11,84

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Z grafu 4.3 je, mimo již zmíněných skutečností, evidentní nárůst mezi lety 2010 a 2011 a také v dalším roce výrazný pokles u obce Starý Vestec.

Graf 4.3 Vývoj rozdílu přebytku běžného rozpočtu a odpisů přepočtený na jednoho obyvatele 2010 až 2017 v tis. Kč

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování

Z výše uvedených skutečností je evidentní, že obce sledované skupiny obcí vytvořily provozní přebytek očištěný o odpisy, který mohl být použit na financování možných investic. Ovšem u jedné obce ze sledované skupiny 3 obcí byla zaznamenána záporná hodnota provozního přebytku očištěna o odpisy, což bylo v monitorovaném období zaregistrováno pouze jednou, a to v roce 2016, ale z dlouhodobého hlediska byly odpisy vždy pokryty. Výše provozního přebytku, po odečtení odpisů, u šetřené skupiny obcí a také u obcí ČR v přepočtu buď na jednu obec, nebo na jednoho obyvatele, vykazuje minimální odchylky. Nicméně u vybraných 3 obcí jsou odchylky v průběhu sledovaného období 2010 až 2017 značné, z čehož

vyplývá, že všechny obce tento přebytek nemusely každoročně vytvářet, a tak mít možnost tento přebytek v budoucnu použít k financování investic.

4.3 Kapitálové transfery

Přijaté transfery jsou další z řady finančních zdrojů, které obce mohou využívat na financování a obnovu dlouhodobého majetku. V Tab. 4.9 jsou uvedeny výše přijatých kapitálových transferů v jednotlivých letech sledovaného období 2010 až 2017. Na první pohled je zřejmé, že vybrané 3 obce vykazují, v některých monitorovaných letech, nulové hodnoty přijatých kapitálových transferů.

Tab. 4.9 Vývoj přijatých kapitálových transferů v letech 2010 -2017 v tis. Kč

Kapitálové transfery	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Celkem na sk. obcí	8339,11	11145,85	7524,26	11106,14	9123,17	7247,95	6961,24	2553,67
Celkem na obce ČR	22550418,25	18704455,48	15150878,69	15429699,87	20487320,15	24623301,18	10138939,22	8780010,31
Starý Vestec	0,00	375,00	125,00	0,00	0,00	650,44	0,00	100,00
Dvakačovice	3196,51	370,00	0,00	350,00	0,00	40,00	115,00	150,00
Častohostice	0,00	391,00	0,00	285,20	846,15	0,00	0,00	1756,05

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování

Pro lepší znázornění a porovnání jsou hodnoty přijatých kapitálových transferů uvedených v Tab. 4.9 přepočteny na jednoho obyvatele a zaznamenány v Tab. 4.10. Tabulka vývoje počtu obyvatel jednotlivých skupin a 3 vybraných obcí je uvedena v příloze č. 5 této diplomové práce.

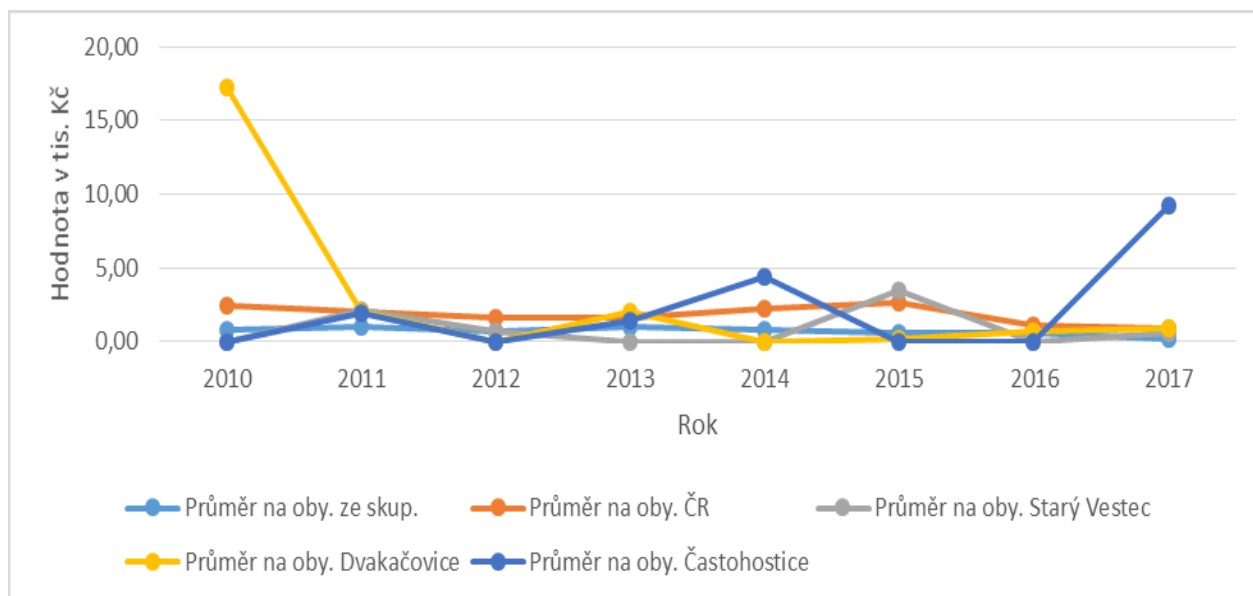
Tab. 4.10 Vývoj přijatých kapitálových transferu v letech 2010 -2017 v přepočtu na jednoho obyvatele v tis. Kč

Kapitálové transfery	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Průměr na oby. ze skup.	0,78	1,04	0,69	1,00	0,81	0,65	0,62	0,23
Průměr na oby. ČR	2,44	2,02	1,64	1,66	2,21	2,65	1,09	0,94
Průměr na oby. Starý Vestec	0,00	2,14	0,68	0,00	0,00	3,44	0,00	0,61
Průměr na oby. Dvakačovice	17,28	2,01	0,00	2,05	0,00	0,23	0,67	0,87
Průměr na oby. Častohostice	0,00	1,97	0,00	1,46	4,43	0,00	0,00	9,24

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování

Pro snadnější orientaci je Tab. 4.9 převedena do grafického zobrazení v grafu 4.4 a z tohoto grafu je zřejmé, že dvě ze tří vybraných obcí dosáhly nadprůměrných hodnot v přijatých kapitálových dotacích. Byla to obec Dvakačovice v roce 2010, ovšem v dalších letech evidujeme hodnoty průměrné až nulové, a pak v roce 2017 obec Častohostice, ovšem ta v některých letech vykazuje také nulovou výši přijatých kapitálových transferů.

Graf. 4.4 Vývoj přijatých kapitálových transferů přepočtený na jednoho obyvatele v období 2010 až 2017 v tis. Kč

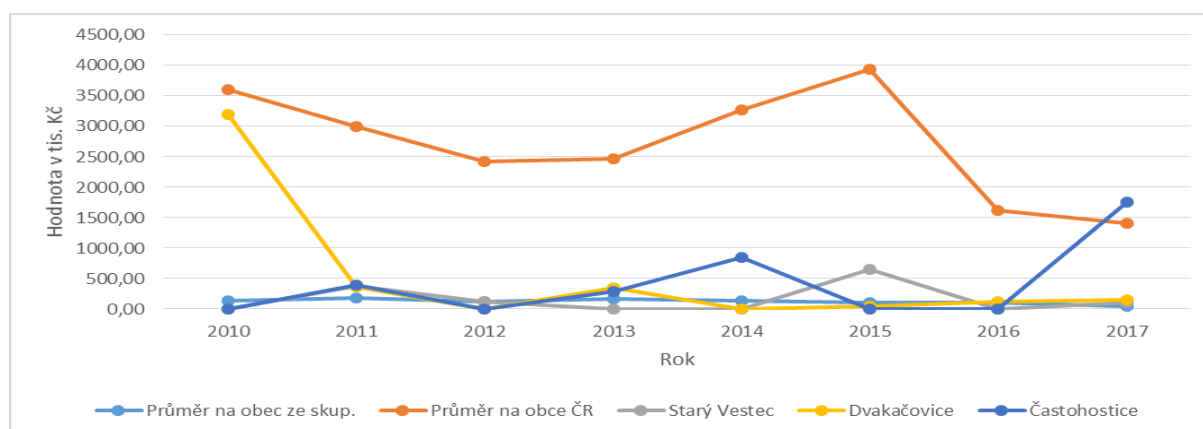
Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování

Tab. 4.11 Vývoj přijatých kapitálových transferů na jednu obec v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Kapitálové transfery	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Průměr na obec ze skup.	130,30	174,15	117,57	173,53	142,55	113,25	108,77	39,90
Průměr na obce ČR	3608,64	2992,71	2424,14	2467,96	3276,92	3938,47	1620,42	1403,23
Starý Vestec	0,00	375,00	125,00	0,00	0,00	650,44	0,00	100,00
Dvakačovice	3196,51	370,00	0,00	350,00	0,00	40,00	115,00	150,00
Častohostice	0,00	391,00	0,00	285,20	846,15	0,00	0,00	1756,05

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování

Graf 4.5 Vývoj přijatých kapitálových transferů přepočtený na jednu obec v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování

Průměrný vývoj na jednu obec je znázorněn v Grafu 4.5 a je z něj patrné, že průměr přijatých kapitálových transferů na jednu obec ze skupiny obcí ČR značně převyšuje v letech 2011 až 2016 hodnoty u tří sledovaných obcí, vyjma rok 2010, kdy je rozdíl mezi jednou z těchto obcí (Starý Vestec) a obcemi ČR 412,13 tis. Kč, a také v roce 2017, kdy dokonce přijaté kapitálové transfery obce Častohostice převyšují celorepublikový průměr o 352,82 tis. Kč. Tento rozdíl mohl být zapříčiněn skutečností, že se nepodařilo všem obcím ČR získat v daných letech kapitálový transfer.

4.4 Zhodnocení dlouhodobého majetku

Srovnání vývoje dlouhodobého majetku sledované skupiny obcí s obcemi ČR a s třemi obcemi ze sledované skupiny obcí bude provedeno na základě porovnání tempa meziročního růstu vývoje dlouhodobého majetku, a taky podle přepočtu na jednoho obyvatele a na jednu obec. Všechny pomocné tabulky s výpočty jsou přílohou č. 5 této diplomové práce. V Tab. 4.12 je zachyceno tempo meziročního růstu dlouhodobého majetku u sledované skupiny obcí, tři samostatně sledovaných obcí a ostatních obcí ČR. Při pozorném prohlédnutí je zřejmé, že objem dlouhodobého majetku v období 2010 až 2017 u sledované skupiny obcí v porovnání s obcemi ČR je takřka shodný. V roce 2011 je u obou skupin obcí evidován pokles dlouhodobého majetku o 15,92 % u obcí ČR a 14,06 % u sledované skupiny obcí. V dalších letech je evidentní meziroční růst dlouhodobého majetku vyjádřený v procentech. Nejmenší rozdíl mezi těmito skupinami je vykázan v roce 2013, kdy rozdíl byl pouhé 0,02 %.

Tab. 4.12 Meziroční tempo růstu dlouhodobého majetku porovnávaných skupin obcí v období 2010 až 2017 v %

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tempo růstu DM v % sled. skup. obcí	0,00	-14,06	5,60	2,71	2,54	6,66	3,82	6,52
Tempo růstu DM v % obce ČR	0,00	-15,92	2,94	2,69	3,86	3,65	1,29	2,63
Tempo růstu DM v % Starý Vestec	0,00	-11,31	-2,40	1,66	-1,29	16,07	1,12	21,81
Tempo růstu DM v % Dvakačovice	0,00	-2,01	0,42	-0,19	8,60	-0,50	1,21	18,67
Tempo růstu DM v % Častohostice	0,00	-22,78	-2,47	0,09	3,77	-2,12	-2,98	14,88

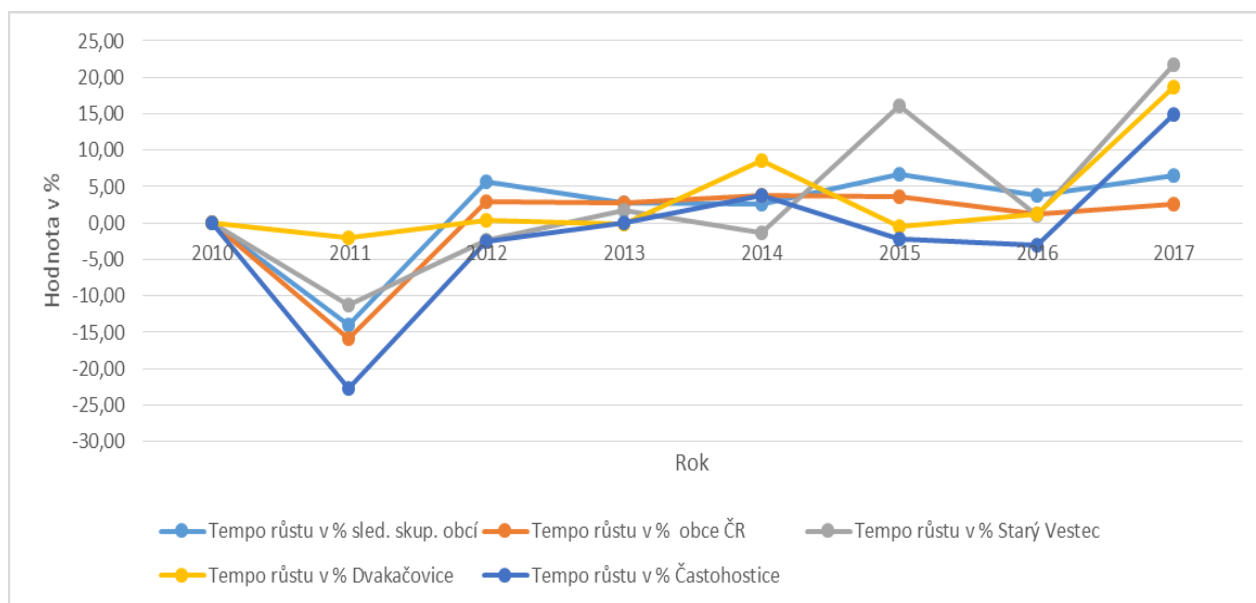
Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

U tří vybraných obcí ze sledované skupiny obcí není meziroční tempo růstu dlouhodobého majetku vyrovnané, jsou zde vykazovány značné rozdíly. V roce 2011 je zřetelný pokles u všech 3 obcí, nejvyšší pokles vykazuje obec Častohostice ve výši -22,78 % oproti předcházejícímu roku, ovšem u obce Dvakačovice je pokles tempa meziročního růstu dlouhodobého majetku jen -2,01 procenta k roku 2010. Ve vývoji meziročního tempa růstu

dlouhodobého majetku stojí za pozornost také rok 2015, kdy u obce Starý Vestec je nárůst o 16,07 %, ale u ostatních dvou obcí je zaznamenán pokles meziročního tempa o 0,5 % a 2,12 %. Pro lepší představu je meziroční tempo růstu dlouhodobého majetku porovnávaných obcí v období 2010 až 2017 znázorněno graficky v Grafu 4.6, kde je tento vývoj zřetelnější.

Graf 4.6 Vývoj meziročního tempa růstu dlouhodobého majetku porovnávaných obcí v přepočtu na obec v období 2010 až 2017 v %

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Vývoj meziročního růstu dlouhodobého majetku porovnávaných obcí v přepočtu na jednoho obyvatele v tis. Kč je vykázan v Tab. 4.13 a graficky znázorněn v Grafu 4.7. Z tabulky 4.13 je evidentní, že rozdíl v roce 2011 mezi srovnávanými skupinami je v průměru na jednoho obyvatele pouhých 6,15 %. U porovnávaných 3 obcí ve stejném roce 2011 je mezi nejnížší a nejvyšší naměřenou hodnotou rozdíl 19,7 %.

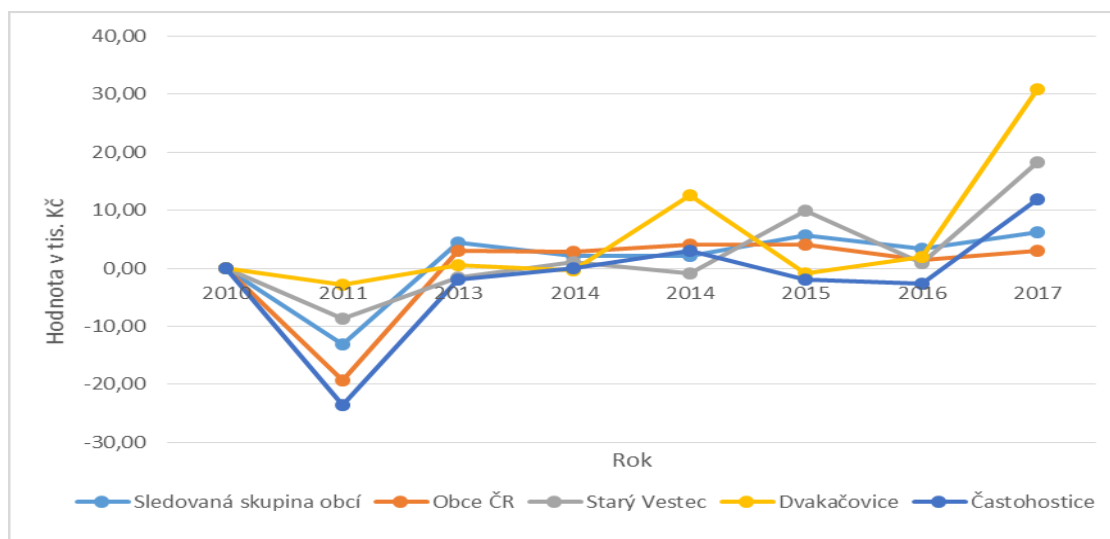
Tab. 4.13 Vývoj meziročního růstu dlouhodobého majetku porovnávaných obcí v přepočtu na jednoho obyvatele v období 2010 až 2017 tis. Kč

Rok	2010	2011	2013	2014	2014	2015	2016	2017
Sledovaná skupina obcí	0,00	-13,07	4,39	2,20	2,11	5,68	3,46	6,12
Obce ČR	0,00	-19,22	2,99	2,82	4,14	4,06	1,49	3,08
Starý Vestec	0,00	-8,68	-1,55	1,04	-0,83	9,92	0,86	18,20
Dvakačovice	0,00	-2,89	0,62	-0,29	12,53	-0,82	1,97	30,80
Častohostice	0,00	-23,59	-1,96	0,07	3,05	-1,90	-2,57	11,93

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Z Grafu 4.7 je viditelné, že sklon křivky vývoje růstu dlouhodobého majetku je víceméně, s výjimkou let 2014 a 2015 u obce Dvakačovice a roku 2015 u obce Starý Vestec, shodný. Hodnota meziročního růstu přepočteného na jednoho obyvatele se v období 2010 až 2017 pohyboval v rozmezí od -23,59 tis. Kč do 30,80 tis. Kč na obyvatele. Rok 2011 byl u všech obcí zaznamenán pokles hodnoty dlouhodobého majetku, další pokles je zaznamenán již jen u jmenovaných obcí v období 2012 až 2016. V roce 2017 jsou vykazovány jen kladné hodnoty a u obce Častohostice je evidován nárůst k předcházejícímu roku o 28,83 tis. Kč na jednoho obyvatele.

Graf 4.7 Vývoj meziročního růstu dlouhodobého majetku porovnávaných obcí v přepočtu na jednoho obyvatele v období 2010 až 2017 tis. Kč

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Vývoj dlouhodobého majetku, přepočítaný u sledované skupiny obcí a obcí ČR na jednu obec v porovnání s konkrétními 3 obcemi, je vykázán v Tab. 4.14. Na první pohled je nápadná podoba vývojových křivek grafu 4. 4 a grafu 4.5, při pozorném zhlednutí jsou již patrné změny ve vývoji jednotlivých křivek. Z grafu 4.5 je zcela zřejmé, že všechny obce zaznamenaly mezi lety 2010 a 2011 pokles hodnoty dlouhodobého majetku, jehož příčinou byla povinnost obce provést dooprávkování dlouhodobého majetku ke konci účetního roku 2011. V letech 2012 až 2017 již pozorujeme plynulý růst hodnoty dlouhodobého majetku ve vyjádření na jednu obec. Výjimkou je obec Starý Vestec v letech 2012 a 2014, také obec Dvakačovice v roce 2013 a obec Častohostice v letech 2012, 2015 a 2016, kdy tyto obce vykazují pokles hodnoty dlouhodobého majetku oproti předchozímu roku.

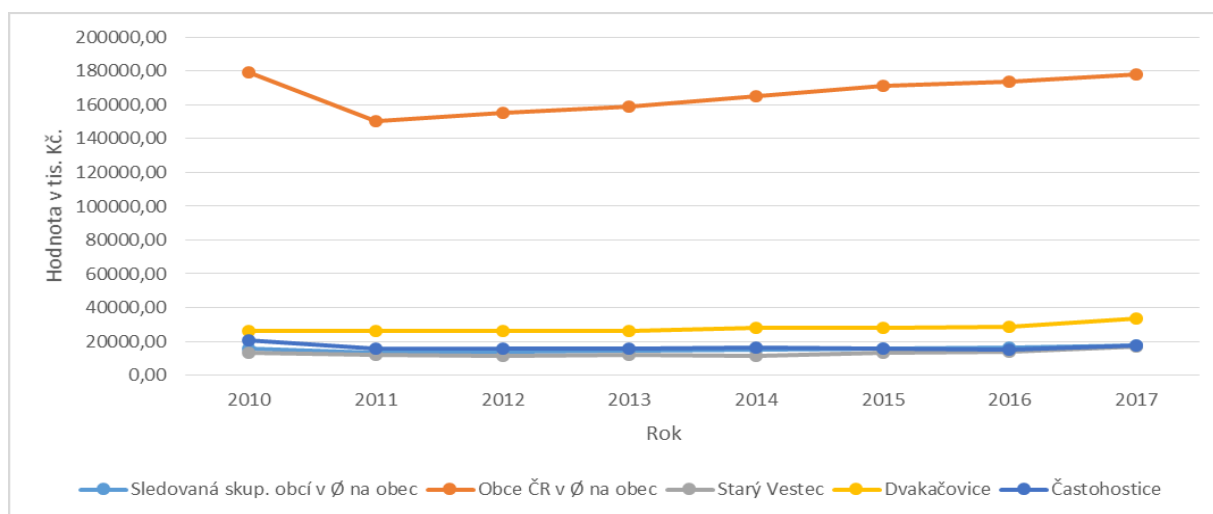
Tab. 4. 14 Vývoj dlouhodobého majetku porovnávaných obcí v období 2010 až 2017 v tis. Kč v přepočtu na jednu obec

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Sledovaná skup. obcí v Ø na obec	15618,43	13422,35	14173,59	14557,21	14926,57	15921,21	16529,35	17606,34
Obce ČR v Ø na obec	179211,15	150665,12	155098,45	159224,45	165364,23	171393,73	173474,23	178044,53
Starý Vestec	13426,00	11907,02	11621,70	11814,79	11662,04	13536,13	13688,33	16673,40
Dvakačovice	26419,00	25886,70	25996,17	25946,26	28177,10	28035,22	28373,78	33671,71
Častohostice	20499,00	15828,92	15437,24	15450,91	16033,29	15693,37	15225,71	17491,53

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Pro lepší názornost je vývoj dlouhodobého majetku graficky znázorněn v Grafu 4.8, ze kterého je zřejmé, že hodnota dlouhodobého majetku obcí ČR značně přesahují hodnoty sledované skupiny obcí. Vývojové křivky dlouhodobého majetku analyzované skupiny obcí a vybraných 3 obcí je téměř identický s výjimkou obce Dvakačovice, ovšem ta vykazuje vyšší hodnotu dlouhodobého majetku již na počátku sledovaného období v roce 2010. Z grafu 4.8 je také zřejmý pokles ve vývoji dlouhodobého majetku obcí ČR přepočtený na jednu obec mezi rokem 2010 a 2011, což bylo způsobeno již zmíněným doodpisováním majetku.

Graf 4.8 Vývoj růstu dlouhodobého majetku porovnávaných obcí v období 2010 až 2017 tis. Kč

Zdroj: Monitor-státní pokladna. Vlastní zpracování.

Podle zjištěných skutečností můžeme vyvodit závěr, že porovnávané obce vykazují za sledované období 2010 až 2017 pozvolný nárůst hodnoty dlouhodobého majetku. Jen u skupiny obcí ČR při vyjádření na jednu obec a obce Častohostice vykazuje nárůst nižší hodnotu dlouhodobého majetku v roce 2017 než na počátku monitorovaného období v roce 2010.

5 ZÁVĚR

Diplomová práce byla věnována problematice hospodaření vybrané skupiny obcí, která byla limitována počtem obyvatel, a to 160 – 200 obyvatel a katastrální výměrou obce 300 až 400 hektarů. Velikost vybrané skupiny čítá 64 obcí a byla komparována se 3 obcemi z této skupiny a obcemi celé ČR.

Cílem diplomové práce bylo pomocí metody analýzy a komparace zhodnotit hospodaření s majetkem vybrané skupiny obcí v období let 2010 až 2017, kdy konečné hodnocení je zaměřeno na vlastní a cizí finanční zdroje využívané při pořizování a obnově dlouhodobého majetku sledované skupiny obcí.

Na základě výše stanoveného cíle byla ověřována výzkumná otázka: Jak hospodaří s majetkem vybrané obce ve srovnání s průměrnými hodnotami hospodaření vybrané skupiny obcí. To znamená, že vybranými obcemi byl myšlen soubor 64 obcí a vybranou skupinou obcí byly myšleny obce celé ČR.

Teoretická část je obsahem 2. kapitoly a vysvětluje základní pojmy jako majetek obce a jeho členění, proces sestavování rozpočtu a složky rozpočtu či časová posloupnost procesu sestavování rozpočtu. Dále se část této práce zabývá majetkem z pohledu jeho nabývání a také pravidly hospodaření s majetkem obcí. Následně se kapitola věnuje sestavování obecních rozpočtů, členění na běžný a kapitálový rozpočet a na skladbu jejich příjmů a výdajů. Také jsou zde popsány příjmy a výdaje rozpočtů a jsou zde vymezena pravidla hospodaření s majetkem.

Třetí kapitola je zaměřena na charakteristiku vybrané skupiny obcí a na analýzu jejího hospodaření, kdy zjištěné skutečnosti jsou přepočteny na jednu obec, na jednoho obyvatele a na jednotku katastrální výměry a dále je také monitorováno meziroční tempo růstu analyzovaných skutečností. V závěru kapitoly je kladen důraz na majetek, jeho skladbu, výši zadluženosti obcí a možnosti obcí financovat investice z vlastních zdrojů. V této kapitole bylo zjištěno, že schopnost samofinancování u vybrané skupiny obcí se u této skupiny obcí pohybuje nad hranicí 94 %.

Čtvrtá kapitola je věnována zhodnocení hospodaření vybrané skupiny obcí a z této skupiny vyňatých 3 obcí se všemi obcemi ČR. Zhodnocení bylo provedeno v přepočtu na jednu obec, jednotku výměry obce v km² a jednoho obyvatele.

V první podkapitole byla srovnávána výše odpisů dlouhodobého majetku, kdy byl v roce 2012 zaznamenán výrazný nárůst odpisů, kdy hodnota u sledované skupiny obcí dosáhla výše 959,24 tis. Kč v přepočtu na jednu obec a u obcí ČR to bylo 1 331,31 tis. Kč na jednu obec.

Toto bylo zapříčiněno zavedením povinnosti obcí odepisovat majetek. V následujícím roce byla hodnota odpisů na jednu obec vybrané skupiny již jen 1,37 tis. Kč na jednu obec a u srovnávané skupiny obcí ČR to bylo 1,86 tis. Kč. Bylo zhodnoceno, že odpisy od roku 2013 mají vzestupnou tendenci a to bylo potvrzeno u sledované skupiny v přepočtu na jednu obec i jednoho obyvatele, ovšem u obcí ČR tomu tak nebylo. U této skupiny obcí byla zaznamenána kolísavá tendence odpisů. Také bylo zjištěno, že ukazatel porovnání výše odpisů přepočtených na jednoho obyvatele vybrané skupiny 3 obcí v porovnání s obcemi ČR nebyl vhodně zvolen.

Dalším vybraným ukazatelem byla schopnost obcí tvořit provozní přebytek. Zde bylo zjištěno, že všechny sledované obce v období 2010 až 2017 neměly problém tento přebytek vytvořit, s výjimkou obce Častohostice, která v roce 2016 vykázala zápornou hodnotu provozního přebytku očištěnou o odpisy ve výši - 681,42 tis. Kč. Tato skutečnost nastala za sledované období pouze jednou, z dlouhodobého hlediska byly odpisy vždy pokryty. Je nutno konstatovat, že i když vybraná skupina obcí byla schopna vytvářet provozní přebytek, tento není nikterak významný v porovnání se skupinou obcí ČR. Vysoký provozní přebytek, aby byl srovnatelný s obcemi ČR, mohou takto malé obce tvořit pouze ojediněle, jednak z důvodu nízkých běžných příjmů, a také z důvodu vysoké náročnosti na údržbu svého majetku.

Dále byla hodnocena výše přijatých kapitálových transferů obcemi. Zde se ukázalo, že vybrané 3 obce ze skupiny sledovaných obcí, ve srovnání s ostatními obcemi ČR, dosáhly slabších výsledků. První výjimkou byl rok 2010 u obce Dvakačovice, která se přiblížila k průměru výše přijatých kapitálových transferů, který byl 3 608,64 tis. Kč v průměru na jednu obec ve skupině obcí ČR přepočtených na jednu obec. Druhou výjimkou v roce 2017 byl průměr přijatých kapitálových transferů u obce Častohostice ve výši 1 756,05 tis. Kč nad průměrnou hodnotou skupiny obcí ČR, která v tomto roce dosáhla jen 1 403,23 tis. Kč. Bylo zjištěno, že takto malé obce, jakými jsou obce ve zvolené skupině, získají kapitálovou investiční dotaci jen výjimečně. Jednou z možností proč nejsou tyto obce tak úspěšné v získávání kapitálových transferů, proti obcím s více obyvateli, může být skutečnost, že vedení jednotlivých obcí nemá dostatek zkušeností či má obavu z budoucího zadlužení obce.

Závěrem byl zhodnocen vývoj dlouhodobého majetku, kdy bylo zjištěno, že ve sledovaném období let 2010 až 2017, pouze obec Častohostice a skupina obcí ČR přepočtena na jednu obec vykazují nižší hodnoty dlouhodobého majetku na konci monitorovaného období než na počátku. Nejvyšší rozdíl byl zaznamenán u obce Častohostice ve výši 3 007,47 tis. Kč. Dále ve sledovaném období dosáhla největšího vzrůstu dlouhodobého majetku mezi rokem 2010 a 2017 obec Dvakačovice, kdy tato obec navýšila majetek o 7 252,71 tis. Kč.

Ukázalo se, že všechny sledované obce jsou schopny dosáhnout kladných hodnot výsledku hospodaření bez velkých problémů. Ovšem ne vždy je tato hodnota dostačující k zajištění financování investic, které by chtěly obce uskutečnit. Z tohoto důvodu obce usilují o získání kapitálových transferů (tedy cizích zdrojů) k financování plánovaných investic i s ohledem na skutečnost, že využívání těchto transferů je pro obce ekonomicky výhodnější než použití vlastních zdrojů. Dále bylo zjištěno, že vybrané 3 obce nezískaly v některých letech žádnou dotaci, tuto skutečnost přisuzuje autorka práce faktu, že vedení těchto malých obcí nevykonává svou funkci na plný úvazek (vykonávají tzv. neuvolněné funkce) a v některých případech se jedná i o nezkušenost zastupitelů s řízením obcí. U takto malých obcí, jako byla vybraná skupina obcí, je problém, že občané se navzájem velmi dobře znají a mohou mít nejen objektivní, ale v mnoha případech také subjektivní výhrady a připomínky k osobám zastupitelů obcí. V těchto případech může mít takový postoj neblahý dopad na vítěze komunálních voleb, což následně ovlivní vývoj obce na celé volební období. S ohledem na tuto skutečnost by občané měli přistupovat ke komunálním volbám zodpovědně a osobní neshody nechat stranou.

Seznam použité literatury a internetových zdrojů

- (1) Havlan, Petr a Jan Janeček. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-057-4.
- (2) PRUDKÝ, Pavel a Milan LOŠŤÁK. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi*. 15. vyd. Olomouc: Anag, 2014. 327 s. ISBN 978-80-7263-866-6.
- (3) PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst obcí a regionů*. 3. vyd. Praha: Grada, 2015. 288 s. ISBN 978-80-247-5922-7.
- (4) PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance, úvod do problematiky*. 4.vyd. Praha: ASPI, 2008. 580 s. ISBN 978-80-7357-358-4.
- (5) PEKOVÁ, J., J. Pilný a M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3.vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- (5) Zákon č. 586/1992 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů In: *Sbírka zákonů České republiky. 1992*, částka 117, s. 3473-3491. Dostupný také na: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=586/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.
- (6) Vyhláška 500/2002 ze dne 6. listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky. 2002*, částka 174, s.9689-9710. Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=500/2002%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244
- (7) OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek – po novele zákona účetnictví*. PRAHA: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-342-4.
- (8) MNANAGEMENT MANIA [online], zobrazen [13. 1. 2019] Dostupné z:<https://managementmania.com/cs/financovani-podnikani>.
- (9) DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY ONLINE [online] zobrazeno [2. 3. 2019] Dostupné z: <http://www.dvs.cz/>.
- (10) MODERNÍ OBEC [online] zobrazeno [25. 1. 2019] Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz>

- (11) Zákon č. 128/2000 ze dne 12. dubna 2000 O obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737-1764. Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.
- (12) Zákon č. 565/1990 ze dne 13. prosince 1990 České národní rady o místních poplatcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1990, částka 92, s. 2105 -2109. Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=565/1990&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.
- (13) Zákon č. 256/2013 ze dne 8. srpna 2013 o katastru nemovitostí (katastrální zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2013, částka 99, s. 2673-2693. Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=357/2013%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.
- (14) DAŇOVÉ A ÚČETNÍ ODPISY [online]. Zobrazeno [2. 4. 2019] Dostupné z: <http://www.odpisy.estranky.cz>.
- (15) Zákon 89/2012 ze dne 3. února 2012 občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33, s.1025-1368. Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.
- (16) ÚZ č 1129 – Rozpočet a financování, novelizovaná rozpočtová pravidla. Ostrava: Sagit, 2016. 336 s ISBN 978-80-7488-160-2
- (17) MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. MF ČR: Monitor – státní pokladna [online]. MF ČR [1. 2. 2019] Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2018/>.

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
DM	Dlouhodobý majetek
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DFM	Dlouhodobý finanční majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 - školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 26. 4. 2019

Bc. Naděžda Šustková

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Tabulka skupiny obcí vybraná pro analýzu

Příloha č. 2 - Schéma RUD od 1. 1. 2008

Příloha č. 3 – Schéma RUD v letech 2013 - 2015

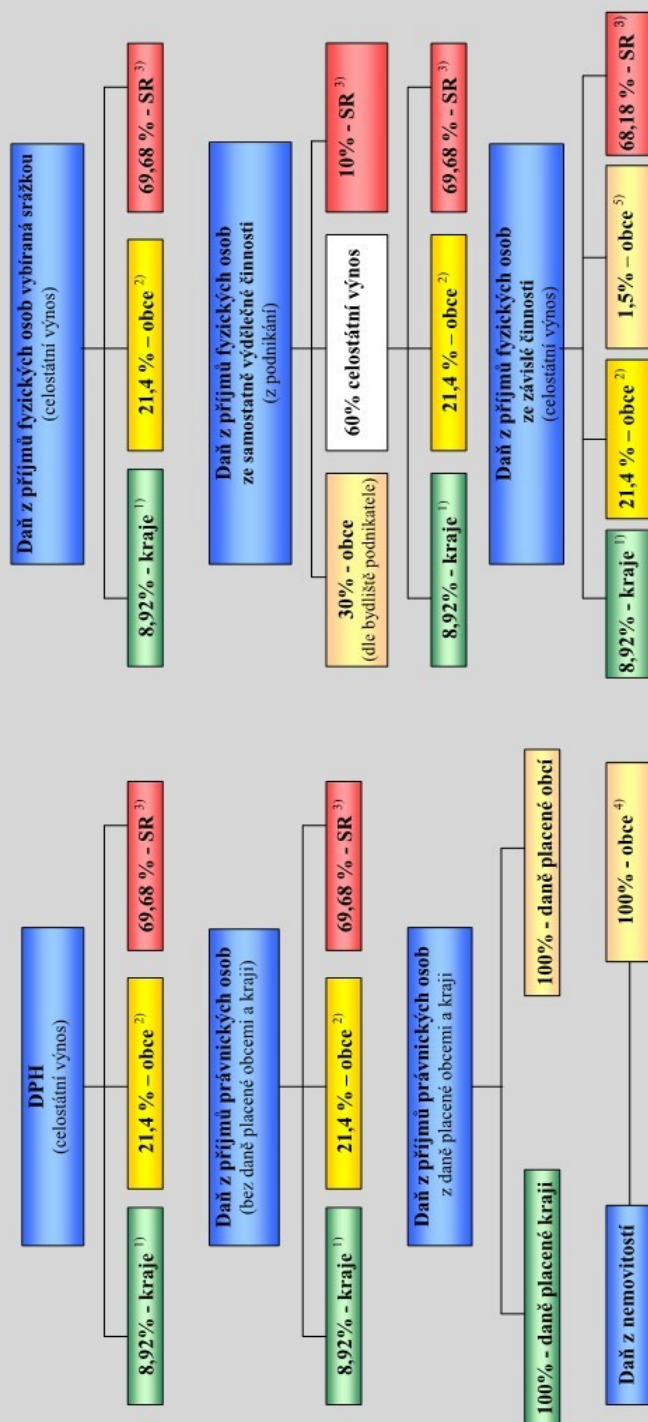
Příloha č. 4. – Schéma RUD v roce 2016

Příloha č. 5 – Tabulky vývoje dlouhodobého majetku u sledované skupiny obcí v období 2010
až 2017

Příloha č. 1

Příloha č. 1 Skupina obcí vybraná pro analýzu				
Pořadí	Obec	IČO	Počet obyvatel	Započtená výměra katastrálního území obce (v ha)
1.	Bernardov	640301	197	345,46
2.	Bezuchov	636118	182	396,14
3.	Blazice	47930292	195	378,48
4.	Bořice	269883	161	320,17
5.	Braníškov	362832	196	366,49
6.	Chov	49463942	165	365,31
7.	Častohostice	60419466	182	349,84
8.	Drachkov	46684450	183	339,23
9.	Dvakačovice	484466	172	362,98
10.	Dvorce	373672	190	349,94
11.	Heřmánky	600768	164	330,97
12.	Hlohovčice	572403	169	331,63
13.	Horní Skrýchov	666882	169	362,97
14.	Hvozd	639826	171	367,69
15.	Chodovlice	481653	160	308,36
16.	Chudoslavice	832235	165	384,92
17.	Chvalovice	583031	172	396,85
18.	Jedousov	273716	173	341,59
19.	Kacáková Lhota	578371	173	397,45
20.	Kochánov	579882	173	382,62
21.	Komorovic	248436	192	305,92
22.	Kouty	579891	190	372,14
23.	Kozojedy	578410	200	367,14
24.	Křekov	46276041	183	384,9
25.	Ktová	580821	192	395,36
26.	Kulířov	542873	170	340,79
27.	Kunice	600636	165	372,88
28.	Lazinov	43420613	162	386,19
29.	Ledečko	236209	171	303,65
30.	Lešetice	473855	180	306,48
31.	Lhůta	45331006	172	341,07
32.	Libňkovice	45978131	160	321,43
33.	Lípec	473715	182	389,1
34.	Lom	667005	162	383,29
35.	Lozice	270423	164	367,8
36.	Maršov u Úpice	278131	189	331,69
37.	Míchov	840521	170	301,47
38.	Nelešovice	636410	191	316,33
39.	Neprobylice	640492	165	344,17
40.	Nevratile	578452	161	324,75
41.	Nyklovice	599646	166	332,43
42.	Ochoz	600041	192	330,42
43.	Osičky	653390	166	332,16
44.	Ostrovský Újezd	581828	171	382,62
45.	Podůlšany	580635	165	333,84
46.	Přibyslav	272965	198	349,79
47.	Příluka	277223	168	381,42
48.	Radkovice	45978786	190	383,56
49.	Radkov	599735	177	395,65
50.	Skalka	636819	160	303,22
51.	Služátky	179779	163	307,63
52.	Spáňov	572438	188	327,11
53.	Staré Hradky	47478179	190	385,34
54.	Starý Vestec	640590	178	355,18
55.	Stvolová	532185	160	374,38
56.	Suchonice	44936362	188	345,72
57.	Újezd u Přelouče	274500	195	341,79
58.	Újezd u Sezemic	580597	172	345,64
59.	Unčín	599905	188	383,46
60.	Vestec	653985	173	392,59
61.	Vidonín	295736	165	325,27
62.	Viska	179671	184	385,52
63.	Vohančice	366013	188	339,52
64.	Vyžice	496995	194	341,44

Schéma rozdělení rozpočtového určení daní od 1. 1. 2008 (bez SFDI, poplatků a pokut)

Vysvětlivky:

¹⁾ Každý kraj se na procentní částí celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, v platném znění

²⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě:

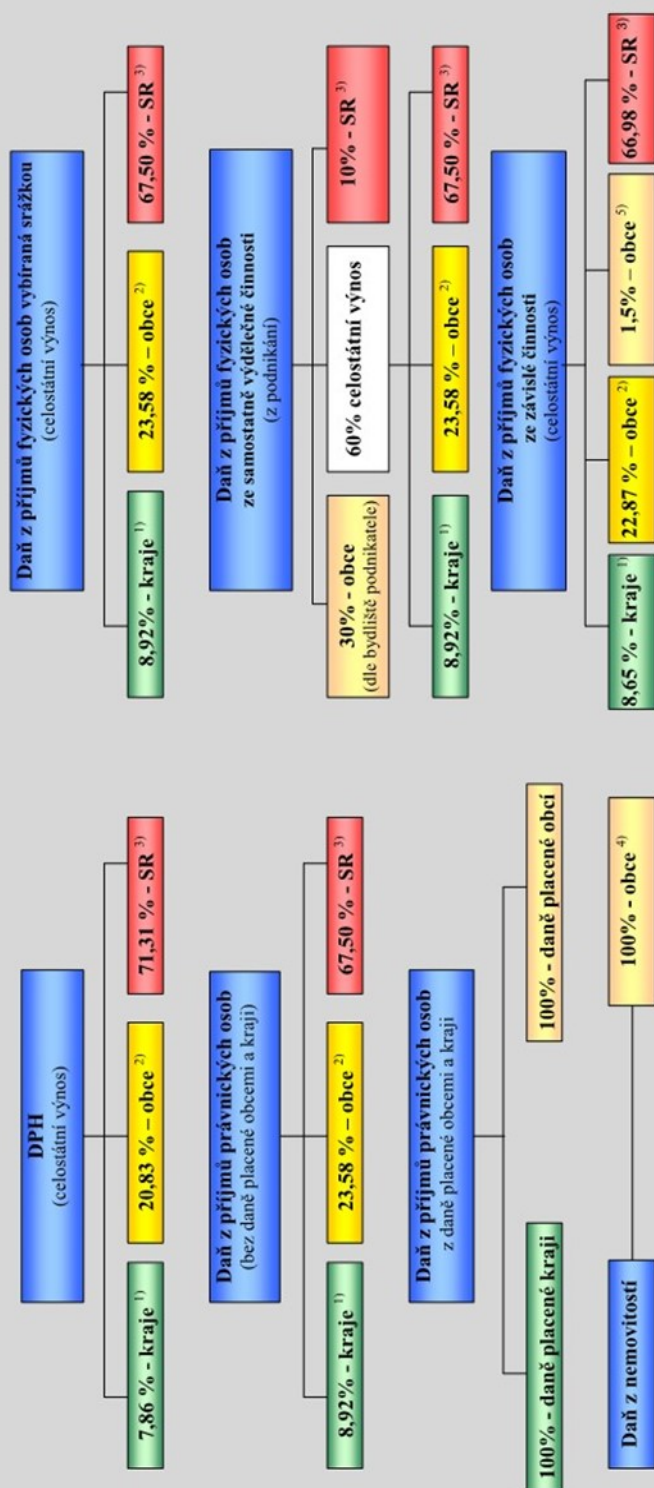
1. kritéria výměry katastrálních území obce
2. prostého počtu obyvatel v obci
3. násobků postupných přechodů

³⁾ Příjmy státního rozpočtu

⁴⁾ Výnos daně z nemovitostí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází.

⁵⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci.

Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v letech 2013 až 2015 (bez SFDI, poplatků a pokut)

Vysvětlivky:

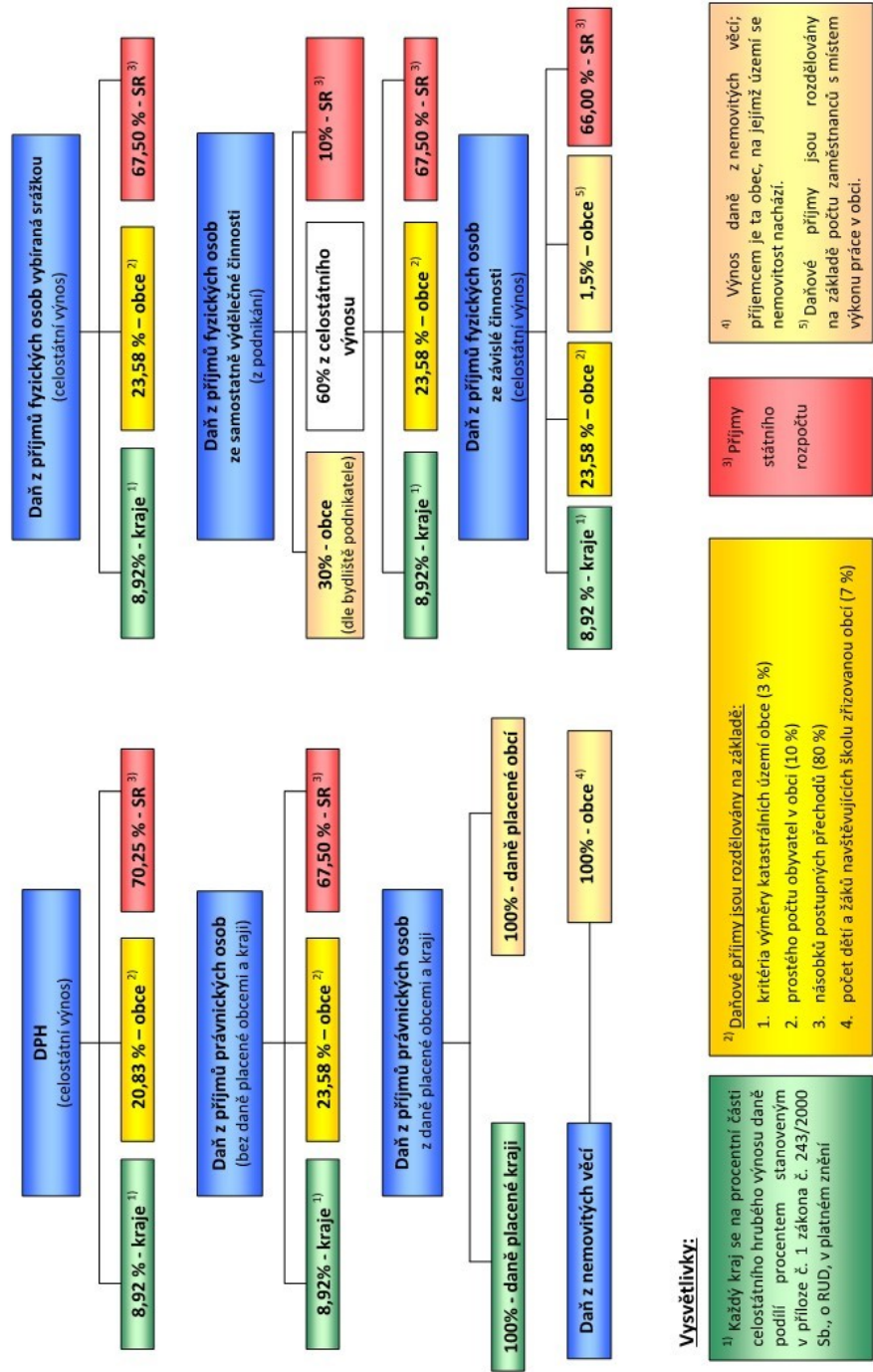
¹⁾ Každý kraj se na procentní část celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, v platném znění

²⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě:
1. kritéria výměry katastrálních území obce (3 %)
2. prostého počtu obyvatel v obci (10 %)
3. násobku postupných přechodů (80 %)
4. počet dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí (7 %)

³⁾ Příjmy státního rozpočtu

⁴⁾ Výnos daně z nemovitostí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází.
⁵⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci.

Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v roce 2016 (bez SFDI, poplatků a pokut)

Příloha č. 5

Vývoj dlouhodobého majetku u sledované skupiny obcí v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016	2 017
Ø Počet obyvatel na obec	167	168	171	174	175	175	176	176
Počet obcí	64	64	64	64	64	64	64	64
DNM	9 335,30	5 731,33	6 019,14	8 342,35	9 099,70	8 906,95	9 532,27	9 323,27
DHM	955 742,13	818 913,84	864 347,45	887 151,05	908 159,69	968 016,86	1 003 584,79	1 073 026,40
DFM	34 502,00	34 385,16	36 743,46	36 167,84	38 041,00	42 033,45	44 761,44	44 455,81
Dlouhodobý majetek celkem	999 579,43	859 030,33	907 110,05	931 661,24	955 300,39	1 018 957,26	1 057 878,50	1 126 805,47
Meziroční růst celkem	0,00	-140 549,10	48 079,73	24 551,19	23 639,15	63 656,87	38 921,24	68 926,97
Meziroční růst na obec	0,00	-2 196,08	751,25	383,61	369,36	994,64	608,14	1 076,98
Meziroční růst na obyvatele	0,00	-13,07	4,39	2,20	2,11	5,68	3,46	6,12
Tempo růstu DM v %	0,00	-14,06	5,60	2,71	2,54	6,66	3,82	6,52

Vývoj dlouhodobého majetku obcí ČR v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obcí	6249	6250	6250	6252	6252	6252	6257	6257
Počet obyvatel	9255739	9273582	9261813	9267432	9267346	9277354	9286394	9298312
DNM	7611086,90	5006122,83	4932031,60	4962696,52	4812401,86	4893754,96	4571433,26	4372961,45
DHM	1029020445,10	851274331,45	876948168,66	902050027,13	939773339,47	975899977,20	988235405,97	1014663718,09
DFM	83258913,89	85376543,82	87485089,59	88458541,98	89271414,48	90759898,02	92621404,01	94987930,60
Dlouhodobý majetek celkem	1 119 890 445,89	941 656 998,10	969 365 289,85	995 471 265,63	1 033 857 155,81	1 071 553 630,17	1 085 428 243,24	1 114 024 610,13
Meziroční růst celkem	0,00	-178 233 447,79	27 708 291,75	26 105 975,78	38 385 890,19	37 696 474,36	13 874 613,07	28 596 366,89
Meziroční růst na obec	0,00	-28 517,35	4 433,33	4 175,62	6 139,78	6 029,51	2 217,45	4 570,30
Meziroční růst na obyvatele	0,00	-19,22	2,99	2,82	4,14	4,06	1,49	3,08
Tempo růstu DM v %	0,00	-15,92	2,94	2,69	3,86	3,65	1,29	2,63

Vývoj dlouhodobého majetku obce Starý Vestec v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvatel	167	175	184	186	185	189	178	164
DNM	1 445,00	273,63	250,42	227,21	204,01	180,80	152,43	124,07
DHM	11 981,00	11 633,39	11 371,28	11 587,58	11 458,03	13 355,33	13 535,90	13 637,33
DFM	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 912,00
DM celkem	13 426,00	11 907,02	11 621,70	11 814,79	11 662,04	13 536,13	13 688,33	16 673,40
Meziroční růst celkem	0,00	-1 518,98	-285,32	193,10	-152,75	1 874,09	152,21	2 985,06
Meziroční růst na obyvatele	0,00	-8,68	-1,55	1,04	-0,83	9,92	0,86	18,20
Tempo růstu DM v % Starý Vestec	0,00	-11,31	-2,40	1,66	-1,29	16,07	1,12	21,81

Vývoj dlouhodobého majetku obce Dvakačovice v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvatel	185	184	177	171	178	173	172	172
DNM	222,00	113,20	85,47	57,74	30,00	2,27	2,04	1,82
DHM	21 555,00	21 131,50	21 268,71	21 246,52	23 505,10	23 390,95	23 729,74	29 027,89
DFM	4 642,00	4 642,00	4 642,00	4 642,00	4 642,00	4 642,00	4 642,00	4 642,00
DM celkem	26 419,00	25 886,70	25 996,17	25 946,26	28 177,10	28 035,22	28 373,78	33 671,71
Meziroční růst celkem	0,00	-532,30	109,47	-49,91	2 230,84	-141,88	338,56	5 297,93
Meziroční růst na obyvatele	0,00	-2,89	0,62	-0,29	12,53	-0,82	1,97	30,80
Tempo růstu DM v % Dvakačovice	0,00	-2,01	0,42	-0,19	8,60	-0,50	1,21	18,67

Vývoj dlouhodobého majetku obce Častohostice v období 2010 až 2017 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvatel	190	198	200	196	191	179	182	190
DNM	40,00	0,00	0,00	181,50	174,24	166,98	159,72	152,46
DHM	20 459,00	15 828,92	15 437,24	15 269,41	15 859,05	15 526,39	15 065,99	17 339,07
DFM	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
DM celkem	20 499,00	15 828,92	15 437,24	15 450,91	16 033,29	15 693,37	15 225,71	17 491,53
Meziroční růst celkem	0,00	-4 670,08	-391,68	13,67	582,38	-339,92	-467,66	2 265,82
Meziroční růst na obyvatele	0,00	-23,59	-1,96	0,07	3,05	-1,90	-2,57	11,93
Tempo růstu DM v % Častohostice	0,00	-22,78	-2,47	0,09	3,77	-2,12	-2,98	14,88

Vývoj počtu obyvatel ve sledovaném období 2010 až 2017

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Průměr obyvatel na obec ve skupině obcí	167	168	171	174	175	175	176	176
Počet obyvatel obce ČR	9255739	9273582	9261813	9267432	9267346	9277354	9286394	9298312
Počet obyvatel obce Starý Vestec	167	175	184	186	185	189	178	164
Počet obyvatel obce Dvakačovice	185	184	177	171	178	173	172	172
Počet obyvatel obce Častohostice	190	198	200	196	191	179	182	190

Celkový vývoj přijatých kapitálových transferů na obec ve sledovaném období 2010 až 2017

Kapitálové transfery	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Celkem na sk. obcí	8339,11	11145,85	7524,26	11106,14	9123,17	7247,95	6961,24	2553,67
Celkem na obce ČR	22550418,25	18704455,48	15150878,69	15429699,87	20487320,15	24623301,18	10138939,22	8780010,31
Starý Vestec	0,00	375,00	125,00	0,00	0,00	650,44	0,00	100,00
Dvakačovice	3196,51	370,00	0,00	350,00	0,00	40,00	115,00	150,00
Častohostice	0,00	391,00	0,00	285,20	846,15	0,00	0,00	1756,05